

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ**

Кафедра менеджменту

На правах рукопису

ДАНИЛЮК ВІКТОРІЯ ВІКТОРІВНА

**ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ
ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА**

Спеціальність: 073 «Менеджмент»

Освітньо-професійна програма «Менеджмент організацій»

Робота на здобуття освітнього ступеня «Магістр»

Науковий керівник:
ЛЕВИЦЬКИЙ ВІКТОР ВОЛОДИМИРОВИЧ,
кандидат економічних наук, доцент

РЕКОМЕНДОВАНО ДО ЗАХИСТУ

Протокол № 9
засідання кафедри менеджменту
від 06.12.2024 р.

Завідувач кафедри
_____ д.е.н., доцент Хомюк Н.Л.

ЛУЦЬК – 2024

Волинський національний університет імені Лесі Українки

Факультет економіки та управління

Кафедра менеджменту

Освітній рівень другий (магістерський)

Спеціальність 073 Менеджмент

Освітньо-професійна програма Менеджмент організацій

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри менеджменту

«25» вересня 2023 року

**ЗАВДАННЯ НА ВИПУСКНУ КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ
ЗДОБУВАЧУ ОСВІТИ**

Данилюк Вікторії Вікторівні

1. Тема роботи Формування стратегії управління інвестиційною діяльністю підприємства

Керівник роботи Левицький Віктор Володимирович, к.е.н., доцент

2. Строк подання студентом роботи 06.12.2024р.

3. Мета та завдання випускної кваліфікаційної роботи Метою даної випускної кваліфікаційної роботи є розробка стратегії управління інвестиційною діяльністю для підприємства та пропозицій щодо вдосконалення підходів до управління інвестиціями. У межах роботи вирішуються такі завдання: дослідження теоретичних і методичних основ управління інвестиційною діяльністю, аналіз факторів впливу та методичних підходів до оцінки інвестицій; вивчення нормативно-правового регулювання та міжнародного досвіду. Особливу увагу приділено аналізу фінансово-економічного стану підприємства, оцінці його інвестиційного потенціалу та виявленні основних ризиків інвестиційної діяльності. Розроблені пропозиції щодо вдосконалення підходів до управління інвестиційною діяльністю та підвищення ефективності її реалізації.

4. Дата видачі завдання 25.09.2023р.

АНОТАЦІЯ

Данилюк В.В. Формування стратегії управління інвестиційною діяльністю підприємства.

У роботі розглянуто теоретико-методичні засади управління інвестиційною діяльністю підприємства, зокрема, визначено ключові підходи до аналізу інвестиційного процесу, розроблено класифікацію інвестиційної діяльності та досліджено фактори, що впливають на її ефективність. Особливу увагу приділено методичним підходам до оцінки управління інвестиціями, які забезпечують комплексний аналіз інвестиційної стратегії підприємства.

Проведено аналіз зовнішніх та внутрішніх чинників, що визначають умови інвестиційної діяльності підприємства, включаючи оцінку основних показників його діяльності та аналіз внутрішніх ресурсів. Виконано оцінку потенціалу підприємства для залучення інвестицій, що стало основою для формування стратегічних цілей інвестиційної діяльності. Розроблено рекомендації щодо вдосконалення інвестиційної стратегії, враховуючи специфіку діяльності підприємства та поточні ринкові умови.

В роботі вдосконалено підходи до формування інвестиційної стратегії підприємства шляхом впровадження нових методів аналізу інвестиційного середовища та розробки інструментів стратегічного планування. Це дозволяє підприємству підвищити ефективність управління інвестиціями та забезпечити стійке зростання на довгострокову перспективу.

Наукова новизна дослідження полягає у розробці системного підходу до формування інвестиційної стратегії підприємства, який поєднує аналіз внутрішніх та зовнішніх чинників, визначення стратегічних цілей та розробку ефективних управлінських рішень.

Практичне значення роботи полягає у можливості застосування запропонованої методики формування інвестиційної стратегії для підвищення конкурентоспроможності підприємств різних галузей економіки.

Ключові слова: управління інвестиціями, інвестиційна стратегія, інвестиційна діяльність, стратегічне планування, аналіз середовища.

SUMMARY

Danyliuk V.V. Formation of a Managing Strategy for the Company Investment Activity.

The article considers the theoretical and methodological foundations of managing the investment activity of an enterprise, in particular, identifies key approaches to analyzing the investment process, develops a classification of investment activity and studies the factors that influence its efficiency. Particular attention is paid to methodological approaches to assessing investment management, which provide a comprehensive analysis of the investment strategy of the enterprise.

An analysis of external and internal factors that determine the conditions of investment activity of an enterprise is carried out, including an assessment of its key performance indicators and an analysis of internal resources. An assessment of the enterprise's potential for attracting investments is made, which became the basis for the formation of strategic goals of investment activity. Recommendations for improving the investment strategy are developed, taking into account the specifics of the enterprise and current market conditions.

The paper improves approaches to the formation of the investment strategy of an enterprise by introducing new methods of analyzing the investment environment and developing strategic planning tools. This allows the enterprise to increase the efficiency of investment management and ensure sustainable growth in the long term.

The scientific novelty of the study lies in the development of a systematic approach to the formation of an enterprise's investment strategy, which combines the analysis of internal and external factors, the definition of strategic goals and the development of effective management decisions.

The practical significance of the work lies in the possibility of applying the proposed methodology for forming an investment strategy to increase the competitiveness of enterprises in various sectors of the economy.

Keywords: investment management, investment strategy, investment activity, strategic planning, environmental analysis.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА.....	9
1.1. Теоретичні засади управління інвестиційною діяльністю підприємства.....	9
1.2. Класифікація та фактори впливу на інвестиційну діяльність підприємства.....	16
1.3. Методичні підходи до аналізу управління інвестиціями.....	19
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ТА ДОСЛІДЖЕННЯ ПЕРЕДУМОВ ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА.....	25
2.1. Загальна характеристика підприємства та аналіз основних показників його діяльності	25
2.2. Аналіз зовнішнього та внутрішнього середовища підприємства та їх вплив на інвестиційну діяльність	29
2.3. Оцінка внутрішніх ресурсів та потенціалу для залучення інвестицій.....	35
РОЗДІЛ 3. ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА.....	42
3.1. Особливості інвестиційної діяльності досліджуваного підприємства..	42
3.2. Визначення стратегічних цілей інвестиційної діяльності.....	47
3.3. Формування інвестиційної стратегії.....	52
ВИСНОВКИ.....	59
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	62
ДОДАТКИ.....	69

ВСТУП

Актуальність теми. Сучасний розвиток економіки України вимагає ефективного управління інвестиційною діяльністю підприємств, яке є ключовим чинником їх конкурентоспроможності та стабільного зростання. З огляду на складність ринкових умов, нестабільність зовнішнього середовища та обмеженість внутрішніх ресурсів, формування інвестиційної стратегії набуває особливої актуальності. Це обумовлює необхідність удосконалення підходів до аналізу інвестиційної діяльності, застосування сучасних методик управління інвестиціями та впровадження новітніх інструментів стратегічного планування. Дослідження відповідає актуальним завданням державної економічної політики, спрямованої на стимулювання інвестиційної активності, та враховує потреби підприємств різних галузей економіки. Автором проведено аналіз літературних джерел, оцінено існуючі методики управління інвестиціями та розроблено рекомендації щодо покращення інвестиційної діяльності.

Мета і завдання дослідження. Метою роботи є розробка науково обґрунтованих рекомендацій щодо формування ефективної інвестиційної стратегії підприємства, спрямованої на підвищення його конкурентоспроможності та забезпечення стійкого зростання.

Для реалізації мети було поставлено такі завдання:

- проаналізувати теоретико-методичні засади управління інвестиційною діяльністю;
- дослідити внутрішні та зовнішні чинники, що впливають на інвестиційну діяльність;
- оцінити ресурсний потенціал підприємства для залучення інвестицій;
- розробити методику формування інвестиційної стратегії та надати практичні рекомендації щодо її впровадження.

Об'єктом дослідження є інвестиційна діяльність підприємства.

Предметом дослідження є процеси формування та реалізації інвестиційної стратегії підприємства.

Матеріал дослідження. У роботі використано наукові праці, методичні рекомендації, статистичні дані щодо інвестиційної діяльності підприємств, а також практичні матеріали аналізованого підприємства.

Наукова новизна роботи полягає у розробці системного підходу до формування інвестиційної стратегії підприємства, який поєднує аналіз внутрішніх і зовнішніх чинників, визначення стратегічних цілей і розробку ефективних управлінських рішень. Уперше запропоновано методику оцінки інвестиційного потенціалу підприємства, яка враховує його ресурсні можливості та ринкові умови. Вдосконалено підходи до стратегічного планування інвестиційної діяльності шляхом впровадження сучасних інструментів аналізу середовища.

Практичне значення отриманих результатів полягає у можливості застосування розробленої методики для вдосконалення управління інвестиційною діяльністю підприємств різних галузей. Запропоновані підходи дозволяють ефективно планувати інвестиційні заходи, оптимізувати розподіл ресурсів і підвищувати конкурентоспроможність підприємств.

Апробація результатів та публікації. Основні положення та результати дослідження були викладені в публікації у фаховому виданні категорії «Б» [30].

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Теоретичні засади управління інвестиційною діяльністю підприємства

У період високої невизначеності підприємства не лише впроваджують інноваційні стратегії, але й змушені вирішувати завдання виживання в умовах загострення конкуренції. У таких обставинах інвестиційна привабливість набуває вирішального значення, оскільки вона виступає ключовим фактором конкурентоспроможності та основною умовою для вибору й успішної реалізації інноваційних проєктів. Це вимагає, щоб конкурентна стратегія підприємства була орієнтована на підвищення інвестиційної активності, забезпечуючи ефективне використання як залучених, так і власних ресурсів. При цьому важливо задовольнити інтереси різних категорій інвесторів – кредиторів, які надають фінансову підтримку, і власників, які очікують стабільного розвитку та повернення інвестицій.

Сьогодні у світі спостерігається активне економічне зростання багатьох постсоціалістичних країн, які відносно недавно здобули незалежність і перейшли до нової для них системи ринкових відносин. Для одних це стало поштовхом до динамічного прогресу, що дозволило їм інтегруватися у світові ринки, а для інших – серйозним випробуванням, яке вимагає докорінної перебудови підходів до управління та розвитку.

Для успішного старту та подальшого розвитку необхідна міцна основа, якою є стартовий капітал та інвестиційні ресурси. Саме питання залучення інвестицій стає першочерговим, адже воно впливає не лише на фінансову стабільність підприємств, але й на формування довгострокової

конкурентоспроможності, здатної забезпечити стійкий розвиток у мінливих умовах ринкового середовища.

Феномен «інвестиції» походить від латинського слова «invest», що в перекладі означає вкладення коштів. В даному випадку слід розуміти інвестиції, як вкладення капіталу з метою його збільшення в майбутньому [29].

Дослідження інвестиційних процесів займають важливе місце в економічній науці, і цією темою активно займаються численні економісти та аналітики. Однак чітке формування інвестиційної теорії та методології відбулося лише в другій половині ХХ століття. У рамках вивчення еволюції економічної думки було виділено три основні етапи становлення системи наукових знань про інвестиції, кожен із яких має свої характерні особливості.

1. Перший етап (до ХVІІ століття).

Початок торговельних відносин спричинив формування перших теорій інвестицій в епоху меркантилізму. На цьому етапі поняття інвестицій часто тлумачили як довгострокове розміщення капіталу у реальних або фінансових активах. Реальні інвестиції передбачали залучення капіталу для створення засобів виробництва, тоді як фінансові охоплювали операції з цінними паперами, такими як акції. Ф. Кене визначав інвестиції як капітальні вкладення, необхідні для виробництва, розглядаючи капітал не як гроші, а як засоби, придбані за гроші. Його підхід акцентував витрати, що визначають вартість товарів. А. Сміт розвинув ці погляди, ввівши поняття основного та оборотного капіталів, а також визначив складові кожного з них.

2. Другий етап (ХVІІІ – середина ХІХ століття).

У цей період термін «інвестиції» увійшов у науковий обіг, а разом із ним з'явилися перші теорії та концепції інвестицій. Значний внесок у розвиток інвестиційної теорії зробив Дж. Кейнс, який розглядав інвестиції як приріст капітального майна, що формується через реалізований попит і пропозицію. Він наголошував, що інвестиції включають приріст цінності капіталу, незалежно від його виду – основного, оборотного чи ліквідного. Ідеї Кейнса значно

вплинули на методику аналізу інвестиційних чинників та їхній вплив на економічні процеси.

3. Третій етап (XX – XXI століття).

На цьому етапі значно розширився зміст поняття «інвестиції», і їхня роль у розвитку економіки суттєво зросла. Цей період пов'язаний із розвитком інституціоналізму, який зосереджував увагу на соціальних, етичних, правових та політичних аспектах інвестиційних процесів. Серед основних представників цього періоду варто відзначити таких науковців, як А. Шпітгоф, Д. Коммонс, М. Портер, Р. Коуз та Д. Б'юкенен, які зробили значний внесок у вивчення інвестицій як важливої складової економічної політики [33].

В науковій літературі існує багато підходів та систематизованих визначень поняття «інвестиції», які зумовлені специфікою економічних шкіл (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Наукові точки зору з приводу визначення поняття «інвестиції» від закордонних й вітчизняних дослідників

№ з/п	Характеристика поняття «інвестиції»	Автор наукового визначення
1	2	3
1	Сума початкових авансів або капітальних вкладень з метою одержання прибутку.	Кене Ф.
2	Частка додаткової вартості, створеної за рахунок кругообігу капіталу в активному процесі виробництва, яка надалі авансується в розвиток галузі.	Маркс К.
3	Частина нагромадженого за певний період прибутку, що не була використана для споживання.	Кейнс Дж.
4	Розлучатись із грошми сьогодні, щоб одержати більшу їх суму в майбутньому.	Шарп У.
5	Спосіб розміщення капіталу, який має забезпечити його збереження або зростання.	Гітман Л.
6	Це вкладення капіталу в грошовій, матеріальній та нематеріальній формі в об'єкти підприємницької діяльності з метою отримання поточного доходу або забезпечення його зростання вартості у майбутньому періоді.	Татаренко Н.О.
7	Це вкладення коштів у різні програми та окремі заходи (проекти) з метою організації нових, підтримки та розвитку діючих виробництв (виробничих потужностей), технічної підготовки виробництва, отримання прибутку та інших кінцевих результатів.	Смітюх А.В.

Продовження таблиці 1.1

1	2	3
8	Під інвестиціями в широкому сенсі необхідно розуміти кошти, майнові та інтелектуальні цінності держави, фізичних осіб, які спрямовуються на створення нових підприємств, розширення, реконструкцію та технічне переозброєння діючих, придбання нерухомості, акцій, облігацій та інших цінних паперів та активів з метою отримання прибутку (і) чи іншого позитивного ефекту.	Руденко О.А.
9	Це вкладення заощаджень всіх учасників економічної системи як на об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, а також у цінні папери та інші активи з метою вилучення доходу (прибутку) чи досягнення позитивного (соціального) ефекту.	П. Гаджієва
10	З фінансової точки зору інвестиції – це система економічних та інших відносин з приводу кругообігу капіталу, який авансований у вигляді грошових, майнових, інноваційних та інтелектуальних цінностей в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності з метою отримання вигоди від забезпечення процесу вигідного відтворення. За економічним визначенням «інвестиції» це видатки та створення, розширення, технічне переозброєння основного капіталу, а також на пов'язані з цим зміни оборотного процесу.	І. Демішев
11	Вкладення, що передбачають отримання вигод у майбутньому, що здійснюються на ризикових засадах за рахунок заощаджень та залучених коштів та переслідуючі певні соціально значні мети.	А. Джонсон

Примітка: розроблено автором на основі [9, 11, 27, 29, 33, 49,50].

На основі наведених точок зору можна запропонувати таке визначення інвестицій: це довгострокові вклади державного, приватного або державно-приватного капіталу в різноманітні об'єкти як всередині країни, так і за її межами з метою отримання прибутку.

Аналізуючи інвестиційні відносини абстрактно, слід розуміти, що метою інвестування є отримання вигоди обома сторонами. З одного боку, інвестор «жертвує зараз, щоб отримати більше в майбутньому», з іншого боку, реципієнт «отримує зараз, але зобов'язаний віддати більше пізніше». Таким чином, у цих відносинах гроші протиставляються часовому фактору.

Інвестиції здійснюються у різні об'єкти діяльності, які можуть бути матеріальними або нематеріальними. Матеріальні об'єкти, своєю чергою, поділяються на створені природою та створені людиною. Усі ці об'єкти добуваються або створюються за допомогою праці, яка також відіграє ключову роль у їхній реалізації.

К. Маркс зазначав, що капіталістичне суспільство базується на трьох основних процесах: виробництві, обміні та споживанні. Виходячи з його логіки, можна зробити висновок, що всі цивільно-правові договори пов'язані із цими трьома складовими [33].

Інвестиційна діяльність опосередковується інвестиційними відносинами, які виникають на основі договорів між учасниками такої діяльності та регулюються нормами цивільного права. Характер цих відносин визначається інтересами інвестора, свободою його волевиявлення, а також особливостями діяльності публічної влади, яка встановлює правила та контролює межі інвестиційної свободи.

Згідно Закону Про інвестиційну діяльність інвестиційною діяльністю є сукупність практичних дій громадян, юридичних осіб і держави щодо реалізації інвестицій [39].

Інвестиційна діяльність характеризується низкою особливостей, які визначають її специфіку. Основними учасниками інвестиційного процесу є інвестори, замовники, виконавці та користувачі. Додатково до нього можуть залучатися постачальники, посередники, банки, страхові компанії та інші організації, кожна з яких виконує свою роль у реалізації проекту.

Ключовою метою інвестиційної діяльності є досягнення визначеного результату, такого як отримання прибутку або іншого корисного ефекту, наприклад, придбання житла, здобуття освіти чи отримання послуг. Для досягнення мети інвестор визначає очікуваний результат, засоби та послідовність дій. При цьому його діяльність мотивується потребами (матеріальними чи духовними), які стимулюють інтереси та спонукають до дій. Таким чином, основою інвестиційної діяльності є чітко усвідомлені цілі, мотивовані потребами та інтересами інвестора.

Інвестиції слугують засобом досягнення цієї мети й можуть мати як матеріальну, так і нематеріальну форму. До них належать грошові кошти, цінні папери, майно, майнові права та інші активи, що мають грошову оцінку.

Інвестиції вкладаються в об'єкти підприємницької чи іншої діяльності, щоб забезпечити досягнення бажаного результату.

Важливою характеристикою інвестиційної діяльності є її ризиковий характер. Інвестор, маючи свободу прийняття рішень та вибору стратегії, несе відповідальність за наслідки своїх дій, які можуть мати як позитивні, так і негативні результати. Це стосується як підприємницької діяльності, що за своєю природою є ризиковою, так і інших форм інвестування, наприклад, участі у пайовому будівництві [32].

Таким чином, інвестиційна діяльність є складним і багатограним процесом, який поєднує цілі, ресурси, учасників і ризики, що взаємодіють задля досягнення очікуваного результату.

В табл. 1.2 наведемо класифікацію інвестицій.

Таблиця 1.2

Класифікація інвестицій

Критерій	Класифікація
Форма	прямі, портфельні;
Терміни	короткострокові, середньострокові, довгострокові;
Форма власності	приватні (резидентів та нерезидентів), державні, змішані.

Примітка: побудовано на основі джерела [33].

Інвестиції поділяються на матеріальні (фінансові та речові) і нематеріальні, кожен вид має свої особливості та важливість для економічного розвитку.

Матеріальні інвестиції охоплюють фінансові та речові активи. Фінансові вкладення спрямовані на придбання цінних паперів, банківських депозитів і вільно конвертованої валюти, що є основою портфельного інвестування. Речові вкладення включають капіталовкладення в нерухомість, як-от земельні ділянки, будівлі, споруди та виробничі об'єкти, а також у рухоме майно, таке як обладнання, сировина та матеріали. Ці вкладення є ключовими для створення та підтримки виробничих потужностей.

Нематеріальні інвестиції зосереджуються на розвитку інтелектуального капіталу та нематеріальних активів. Вони охоплюють освіту та професійне навчання персоналу, що підвищує продуктивність праці, а також промислову власність, таку як патенти, ліцензії та авторські права, що мають вирішальне значення у високотехнологічних галузях. Крім того, інвестиції в соціальні програми сприяють поліпшенню умов праці, охорони здоров'я та добробуту працівників, створюючи позитивний вплив на корпоративну культуру.

За напрямками виділяють прямі та портфельні інвестиції. Прямі інвестиції передбачають вкладення капіталу безпосередньо у виробництво чи інфраструктуру, забезпечуючи контроль над об'єктом інвестування. Натомість портфельні інвестиції спрямовані на придбання фінансових активів, таких як цінні папери, без наміру брати участь в управлінні, і є популярними серед приватних інвесторів та фондів [22].

Інвестиційна привабливість відіграє важливу роль у залученні капіталу для реалізації інноваційних проєктів, що сприяє економічному розвитку. Ефективність інвестування залежить від наявності капіталу, грамотного планування, врахування правових і соціально-економічних аспектів, а також від здатності балансувати між свободою інвесторів та регуляторною роллю держави. Надмірне втручання може обмежувати активність, тоді як недостатній контроль створює ризики для стабільності.

Загалом, інвестиції мають багатогранний характер, об'єднуючи матеріальні та нематеріальні ресурси для досягнення довгострокових економічних і соціальних цілей. Еволюція теорій інвестування від меркантилізму до сучасності сформувала комплексний підхід, який враховує як фінансову вигоду, так і вплив на суспільство, забезпечуючи стабільний розвиток економіки.

1.2. Класифікація та фактори впливу на інвестиційну діяльність підприємства

Інвестиційна діяльність підприємства формується під впливом багатьох факторів, які визначають її стратегічні та оперативні напрями. Основними чинниками впливу є ринковий попит, запити споживачів, система руху товару, правове регулювання, ділові тенденції та умови територіального розміщення.

Ринковий попит диктує напрямки та обсяги інвестицій, тоді як запити споживачів визначають вимоги до якості, інноваційності та функціональності продукції чи послуг. Система руху товару впливає на логістичні рішення, забезпечуючи доступність продукції для кінцевого споживача. Правове регулювання включає нормативні акти, що визначають правила ведення інвестиційної діяльності, захист прав інвесторів, податкову політику. Тенденції у ділових колах, такі як цифровізація чи акцент на сталий розвиток, впливають на стратегії інвестування, а територіальні умови враховують доступ до ресурсів, логістичну інфраструктуру та економічний потенціал регіонів.

Для глибшого аналізу всі фактори поділяють на макро- та мікросередовище. Макросередовище охоплює нормативно-правові та політичні аспекти, економічні показники (інфляція, курси валют, податки), демографічні та соціально-культурні особливості, природні умови, а також науково-технологічний прогрес. Мікросередовище включає конкурентів, постачальників, посередників, споживачів та контактні аудиторії, такі як медіа та інвестори [33].

Окрему роль у сучасному світі відіграють міжнародні фактори, особливо для підприємств, що прагнуть виходу на закордонні ринки. До таких факторів належать доступність міжнародних ринків, ризики ведення діяльності за кордоном (політичні, економічні, валютні), життєвий цикл товару на міжнародних ринках, масштаб і прибутковість закордонних ринків, законодавчі та регуляторні вимоги, а також досвід у міжнародному маркетингу.

Своєчасне виявлення та оцінка впливу цих факторів дозволяють підприємству адаптуватися до змін у середовищі, розробляти ефективні

стратегії та мінімізувати ризики. У результаті це забезпечує стабільний розвиток підприємства, підвищення його інвестиційної привабливості та конкурентоспроможності як на внутрішньому, так і на міжнародному ринках.

На особливості ведення інвестиційної діяльності підприємства прямо впливають події у політичному середовищі, оскільки вони можуть бути пов'язані зі значним ризиком для досягнення цілей підприємства. Це середовище складається із законів, нормативних документів державних органів, вимог груп суспільства, що здійснюють вплив на різноманітні підприємства, тому необхідним є виділення групи політико-правових факторів. Дані фактори значно впливають на діяльність підприємств, обмежуючи чи розширюючи їх права. Серед основних політико-правових факторів можна виділити: законодавчі та нормативні акти, документацію державних органів, податкову політику держави, масштаби урядової підтримки галузей, економічну політику уряду, політичну стабільність та рівень впливу політичних сил на економічну політику держави тощо.

Екологічний аспект є важливою складовою управління інвестиційною діяльністю, особливо для підприємств, які планують вихід на міжнародні ринки. Виготовлення екологічно чистої продукції та зменшення викидів у навколишнє середовище сприяють підвищенню конкурентоспроможності як на внутрішньому, так і на зовнішніх ринках. У зв'язку з глобальними тенденціями до зменшення впливу людської діяльності на екологію, підприємства повинні не лише відповідати національним стандартам, а й орієнтуватися на міжнародні екологічні вимоги та стандарти, такі як ISO 14001, що засвідчують відповідність системи управління екологічними аспектами підприємств [10]. Серед екологічних факторів варто виділити кліматичні умови, доступність природних ресурсів, а також ефективність державного контролю за охороною навколишнього середовища.

Не менш важливим є географічне розташування підприємства та визначення потенційних ринків збуту. Підприємство повинно орієнтуватися на потреби споживачів, що впливають на масштаби діяльності та вибір цільових

ринків. Географічні фактори також включають логістичні аспекти, такі як транспортні витрати, доступність інфраструктури, а також рівень розвитку ринків та економічну стабільність у різних регіонах. Враховуються також соціально-демографічні фактори, такі як чисельність та якість працездатного населення, рівень доходів і купівельної спроможності, рівень культури споживання та підприємницька активність. У випадку виходу на міжнародні ринки, важливим є вивчення локальних особливостей, що стосуються попиту на певні продукти або послуги.

Культурні особливості, зокрема етичні вимоги та релігійні норми, також мають важливе значення, особливо при веденні діяльності на міжнародних ринках. Врахування цих аспектів дозволяє уникнути конфліктів з місцевими громадами та споживачами, а також сприяє побудові довгострокових і взаємовигідних відносин. Наприклад, у деяких країнах можуть існувати суворі обмеження щодо реклами певних товарів або послуг, що потребує адаптації стратегії компанії.

Ще однією важливою групою факторів є науково-технічні, які включають використання наукових досягнень та інновацій у виробництві. Це дає підприємствам можливість покращувати якість продукції, знижувати витрати на сировину та трудові ресурси, а також підвищувати ефективність використання енергетичних та природних ресурсів. Впровадження новітніх технологій не тільки збільшує конкурентоспроможність, але й дозволяє зменшити вплив на довкілля, що є важливим аспектом для споживачів, орієнтованих на сталий розвиток [33].

Не менш значущими є фактори мікросередовища, оскільки вони є найбільш контрольованими і залежать від безпосередньої діяльності підприємства. Внутрішні фактори підприємства, такі як кадровий потенціал, техніко-економічний стан, ефективність управління та внутрішня організація бізнес-процесів, мають вирішальне значення для реалізації інвестиційної стратегії. Внутрішній клімат підприємства, здатність швидко адаптуватися до змін на ринку, а також наявність стійких зв'язків із постачальниками та

споживачами – все це є важливими елементами, що визначають успішність реалізації інвестицій.

Якісний менеджмент дозволяє підприємству адаптуватися до змін зовнішнього середовища, передбачати ризики та розробляти ефективні стратегії для досягнення поставлених цілей. Важливим є також своєчасне виявлення та оцінка внутрішніх ризиків, таких як зміни в трудовому колективі, фінансові труднощі, управлінські помилки тощо. Збалансований підхід до управління, який враховує всі ці фактори, дає змогу підприємству мінімізувати негативні впливи зовнішнього середовища та максимізувати свої можливості для розвитку.

Отже, оцінка інвестиційної привабливості підприємства – це складний процес, що поєднує фінансові, стратегічні, ринкові та комбіновані підходи. Комплексний аналіз, який охоплює фінансові показники, ліквідність, платоспроможність, рентабельність і досвід реалізації інвестиційних проєктів, дозволяє отримати об'єктивну картину стану підприємства, виявити ризики та визначити слабкі місця для розвитку. Універсального методу не існує, тому важливо адаптувати підходи до специфіки підприємства, забезпечуючи зниження ризиків і обґрунтованість інвестиційних рішень.

1.3. Методичні підходи до аналізу управління інвестиціями

Існує кілька підходів до оцінки інвестиційної привабливості підприємства, і вибір найефективнішого методу залежить від конкретних умов і цілей аналізу. Одним із найпоширеніших є аналіз за допомогою єдиного аналітичного показника рівня прибутковості власних активів. Цей метод є оперативним і простим, оскільки вимагає мінімум даних для ухвалення рішення, фокусуючись на основних фінансових показниках.

Проте питання вибору найбільш ефективних методів оцінки інвестиційної привабливості залишається відкритим через існування різних підходів, серед яких можна виділити кілька основних груп.

1. Комбінований підхід поєднує оцінку як внутрішніх, так і зовнішніх характеристик підприємства, що дозволяє отримати більш комплексне уявлення про його інвестиційну привабливість, враховуючи не лише фінансові результати, а й ринкову ситуацію, конкурентне середовище та економічні та політичні фактори.

2. Ринковий підхід базується на аналізі зовнішньої інформації про компанію, такої як ринкова ціна акцій, фінансові результати конкурентів, стан галузі та економіки в цілому. Цей метод допомагає оцінити, як підприємство сприймається на ринку і зовнішніми інвесторами, що є важливим для оцінки його інвестиційної привабливості.

3. Стратегічний підхід орієнтований на довгострокову перспективу і особливо враховує альтернативні витрати від не використаних можливостей. Цей метод аналізує невизначеність майбутніх результатів, інвестиційні якості підприємства, його здатність адаптуватися до змін у зовнішньому середовищі та очікування від цих результатів.

4. Фінансовий і бухгалтерський підхід заснований на внутрішньому аналізі фінансових показників підприємства, таких як рентабельність, ліквідність і платоспроможність. Цей метод дозволяє оцінити фінансовий стан підприємства і його здатність генерувати прибуток для інвесторів [8].

Кожен з цих підходів має свої переваги та обмеження, тому для найбільш точного результату часто доцільно поєднувати кілька методів, що дозволяє створити більш повну картину інвестиційної привабливості підприємства.

Оцінка інвестиційної привабливості підприємства передбачає використання як кількісних, так і якісних показників. Для цього доцільно застосовувати комплексну методику, яка включає три основні підходи, кожен з яких дає оцінку різним аспектам діяльності підприємства. Перший підхід орієнтований на оцінку фінансового стану підприємства і рівень бізнес-

планування. Другий підхід зосереджується на надійності підприємства через аналіз цінних паперів. Третій підхід оцінює досвід підприємства в реалізації інвестиційних програм. Після застосування цих підходів формується рейтинговий показник інвестиційної привабливості.

Найпоширенішим є аналіз фінансового стану підприємства, що складається з трьох етапів. На першому етапі оцінюються економічні ресурси підприємства, враховуючи організаційно-правову форму, обсяги і сферу діяльності, а також управлінську структуру. Це дозволяє дати загальну оцінку економічного потенціалу підприємства. Другий етап передбачає оцінку фінансового становища підприємства, зокрема його мобільності, ділової активності, платоспроможності і рентабельності. Третій етап аналізує рівень бізнес-планування. Для цього вивчаються такі напрямки:

- оцінка репутації підприємства;
- оцінка управління підприємством;
- оцінка кредитної історії;
- оцінка ризиків.

Ці етапи дають повну картину інвестиційної привабливості підприємства і дозволяють приймати обґрунтовані рішення щодо інвестування.

Другий підхід заснований на оцінці зовнішньої інформації про підприємство, зокрема величини дивідендів, що виплачуються, і зміни ринкової вартості акцій. Це дозволяє інвестору оцінити стійкість підприємства і надійність цінних паперів, зокрема можливість повернення інвестованих коштів.

Третій підхід полягає в оцінці досвіду реалізації інвестиційних проектів. Для цього враховуються економічні показники ефективності проектів, обсяги інвестицій та результати їх реалізації. Цей аналіз дозволяє оцінити, як підприємство здійснює інвестиційну діяльність і які можливості для прибутку відкриваються перед потенційними інвесторами.

Після проведення повної оцінки інвестиційної привабливості підприємства, за допомогою спеціальної формули для обчислення коефіцієнта

інвестиційної привабливості (КІП), можна отримати комплексну інформацію про всі важливі аспекти діяльності підприємства. Така методика не тільки допомагає виявити сильні і слабкі сторони підприємства, але й дає змогу розробити заходи для усунення виявлених проблем, що підвищить його привабливість для інвесторів [3].

$$\text{КІП} = \frac{\sum_{i=1}^n x_i}{x_{\max}} \quad (1.1.)$$

де $i = 1, 2, 3, \dots, n$ – кількість факторів;

x_i – бальна оцінка кожного фактора з урахуванням вагомості;

x_{\max} – максимально можлива сумарна кількість балів.

Цей підхід дозволяє врахувати велику кількість різноманітних факторів, що дає змогу знизити ризики для потенційних інвесторів і забезпечити об'єктивну оцінку інвестиційної привабливості підприємства. Однак він є трудомістким і вимагає значної уваги до деталей. При аналізі різних підходів до оцінки інвестиційної привабливості стає очевидним, що поєднати всі аспекти в одну комплексну методику досить складно. Однак, якщо чітко визначити мету оцінки та причинно-наслідкові зв'язки, можна виділити підсумковий показник рівня інвестиційної привабливості, який поєднує сильні сторони існуючих методик і підходів. Така методика дозволяє об'єктивно оцінити всі аспекти фінансового становища підприємства та його потенціал для залучення інвестицій.

Методика оцінки інвестиційної привабливості передбачає поєднання даних згідно з різними групами показників. На першому етапі аналізу проводиться детальне дослідження фінансового стану підприємства на основі даних бухгалтерської звітності. Це включає в себе кілька важливих етапів: аналіз рентабельності, фінансової стійкості, ліквідності та платоспроможності підприємства.

Рентабельність є відносним коефіцієнтом, який відображає рівень прибутковості бізнесу. Вона є важливим показником ефективності роботи підприємства і дозволяє оцінити прибутковість різних аспектів його діяльності, таких як виробництво, комерція, інвестиції тощо. Оцінка рентабельності дає можливість інвесторам визначити ефективність використання ресурсів підприємства та його здатність генерувати прибуток. Для більш точної оцінки рентабельності підприємства обчислюються різні коефіцієнти, такі як рентабельність власного капіталу, основного капіталу, реалізації продукції, витрат і окупності капіталу. Ці показники допомагають з'ясувати, наскільки ефективно підприємство використовує свої ресурси для створення вартості.

Ліквідність підприємства оцінюється за допомогою коефіцієнтів, які визначають здатність підприємства виконувати свої короткострокові зобов'язання. Коефіцієнт абсолютної ліквідності показує, наскільки підприємство може покрити свої зобов'язання на найближчий період, використовуючи лише свої найбільш ліквідні активи. Коефіцієнт покриття характеризує здатність підприємства забезпечити покриття поточних зобов'язань за допомогою всіх доступних активів. Це дає інвесторам уявлення про фінансову стабільність підприємства і його здатність оперативно реагувати на фінансові труднощі.

Платоспроможність підприємства є важливим аспектом для інвесторів, оскільки визначає здатність підприємства виконувати свої зобов'язання на кінець звітного року, використовуючи наявні кошти або їх еквіваленти. Якщо підприємство не здатне розрахуватися з боргами, це може бути сигналом фінансових проблем і ризиків для інвестора.

Фінансова стійкість є показником здатності підприємства забезпечити стабільне фінансування своєї діяльності в майбутньому. Під час аналізу фінансової стійкості розглядається залежність підприємства від позикових коштів, що може впливати на рівень фінансових ризиків. Якщо підприємство фінансується переважно за рахунок позикових коштів, це може свідчити про високий рівень фінансових ризиків. Фінансове становище підприємства

вважається стійким, якщо рівень власного капіталу значно перевищує позикові зобов'язання. Якщо ж власний капітал дорівнює або близький до позикового, це є сигналом про нестійке фінансове становище. Динаміка показників за кілька років допомагає точно оцінити фінансову стійкість підприємства і його здатність забезпечити необхідне фінансування для майбутніх інвестиційних проектів [3].

Загалом, цей підхід дає змогу здійснити комплексну та детальну оцінку фінансового стану підприємства, що є важливою частиною вивчення його інвестиційної привабливості. Така методика дозволяє інвесторам знизити ризики, правильно оцінити можливості підприємства і приймати обґрунтовані рішення щодо інвестування.

Оцінка інвестиційної привабливості підприємства є складним процесом, що включає аналіз фінансових показників, таких як рентабельність, ліквідність, платоспроможність та фінансова стійкість, а також оцінку зовнішніх факторів, зокрема надійності цінних паперів та досвіду реалізації інвестиційних проектів. Комплексний підхід дозволяє знизити ризики для інвесторів, виявити слабкі місця підприємства і розробити стратегії для їх усунення, що робить підприємство більш конкурентоспроможним та привабливим для інвестицій.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ТА ДОСЛІДЖЕННЯ ПЕРЕДУМОВ ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Загальна характеристика підприємства та аналіз основних показників його діяльності

*** «***** ****» було створено 19 червня 2008 року. Підприємство зареєстровано як товариство з обмеженою відповідальністю, що передбачає обмежену відповідальність його учасників за зобов'язаннями підприємства. Основною організаційно-правовою формою господарювання є приватна власність. Це означає, що підприємство діє на основі власного капіталу і має високий рівень самостійності у прийнятті управлінських рішень, що дозволяє йому швидко адаптуватися до змін ринкових умов.

Місія підприємства полягає у забезпеченні високоякісної аграрної продукції для задоволення потреб внутрішнього та зовнішнього ринків, сприянні розвитку сільськогосподарського сектору регіону та створенні нових робочих місць. Підприємство має права і обов'язки, які включають дотримання законодавчих вимог, забезпечення безпеки працівників, сплату податків та інших обов'язкових платежів, а також здійснення ефективного управління виробничими процесами.

Сфера діяльності *** «***** ****» охоплює вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур, вирощування овочів і баштанних культур, розведення великої рогатої худоби молочних порід та іншої великої рогатої худоби та буйволів. Крім того, підприємство займається оптовою торгівлею зерном, необробленим тютюном, насінням і кормами для тварин, живими тваринами, м'ясом і м'ясними продуктами, молочними продуктами, яйцями, харчовими оліями та жирами, цукром, шоколадом і кондитерськими виробами.

Дотримання вимог щодо державної реєстрації та діяльності підприємства: *** «***** ****» зареєстроване відповідно до чинного законодавства України та дотримується всіх нормативних вимог щодо ведення своєї діяльності. Підприємство регулярно проходить перевірки з боку державних органів для забезпечення відповідності діяльності нормативним вимогам та стандартам.

Діяльність *** «***** ****» підлягає регулюванню та контролю з боку державних органів, таких як виконавчі органи, міністерства та відомства. Державні органи здійснюють перевірки на дотримання законодавчих вимог у сфері охорони праці, екології, податкової звітності та інших нормативних аспектів. Підприємство дотримується всіх встановлених законодавством норм та стандартів, що забезпечує його стабільну та законну діяльність.

Організаційна структура *** «***** ****» побудована таким чином, щоб забезпечити ефективне управління всіма аспектами діяльності підприємства.

Відділ виробництва відповідає за всі виробничі процеси, включаючи вирощування та переробку продукції. Цей відділ забезпечує ефективне управління виробничими ресурсами, впровадження новітніх технологій та підвищення продуктивності праці.

Відділ маркетингу та продажу займається просуванням продукції на ринок, розвитком маркетингових стратегій та управлінням збутом. Основні функції цього відділу включають аналіз ринку, розробку рекламних кампаній та взаємодію з клієнтами.

Відділ фінансів відповідає за фінансове планування, облік та аналіз фінансових показників. Цей відділ забезпечує контроль за виконанням фінансових планів, управління грошовими потоками та оптимізацію фінансових ресурсів.

Відділ інновацій та розвитку займається впровадженням новітніх технологій та розробкою нових продуктів. Основні завдання цього відділу включають дослідження і розробки, аналіз новітніх технологій та впровадження інновацій у виробничі процеси.

Відділ кадрів відповідає за управління персоналом, підбір, навчання та розвиток працівників. Основні функції цього відділу включають планування та організацію навчання, розвиток корпоративної культури та управління мотивацією працівників.

Підприємство «***** ****» також займається розведенням великої рогатої худоби, що дозволяє забезпечити високоякісне м'ясо та молочні продукти. Використання сучасних технологій у тваринництві дозволяє забезпечити високу продуктивність та якість продукції.

Підприємство також здійснює переробку вирощених культур та тваринницької продукції, виробляючи готову продукцію, яка відповідає ринковим стандартам. Це дозволяє забезпечити високу додану вартість продукції та збільшити доходи підприємства, крім цього враховуючи особливості сільськогосподарської діяльності підприємства.

Для аналізу основних показників господарської діяльності підприємства були використані дані за останні три роки (табл. 2.1). Основними показниками є обсяги виробництва та реалізації продукції, доходи та витрати підприємства, а також чистий прибуток.

Таблиця 2.1

Основні техніко-економічні показники діяльності

*** «***** ****» за 2021-2023 рр.

Показники	Роки			Абсол. відхил.		Віднос. відхил.	
	2021	2022	2023	2021/ 2022	2022/ 2023	2021/ 2022	2022/ 2023
1	2	3	4	5	6	7	8
Власний капітал, тис. грн.	4241	40781	52397	36540	11616	861,6	28,5
Обсяг продукції, тис. грн.	32589	108733	118181	76144	9448	233,6	8,7
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	(31982)	(69155)	(101819)	37173	32664	116,2	47,2
Валовий прибуток, тис. грн.	607	39578	16362	38971	-23216	6420,3	-58,7
Чистий прибуток (збиток), тис. грн.	(266)	36539	11616	36805	-24923	13636,5	-68,2
Середньооблікова чисельність працівників, осіб	137	61	60	-76	-1	-55,5	-1,6
Фондовіддача, грн	8,7	13,2	8	4,5	-5,2	51,7	-39,4
Середньомісячна заробітна плата одного працівника, грн.	5000	6500	7500	1500	1000	130	115,4

Продовження таблиці 2.1

1	2	3	4	5	6	7	8
Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн.	3727	8217,5	14719,5	4490,5	6502	120,5	79,1
Середньорічна вартість оборотних коштів, тис. грн.	13469	49661	74591	36192	24930	268,7	50,2
Продуктивність праці, тис. грн. /особу	237,9	1782,5	1969,7	1544,6	187,2	649,3	10,5
Рентабельність власного капіталу, %	-	89,6	22,2	-	-67,4	-	-75,2
Рентабельність продажу, %	1,9	36,4	13,8	34,5	-22,6	1815,8	-62,1
Рентабельність активів, %	2,5	36,5	16,2	34	-20,3	1360,0	-55,6
Дебіторська заборгованість, тис. грн.	238	9299	6559	9061	2740	3807,1	-29,5
Кредиторська заборгованість, тис. грн.	18876	59740	45048	40864	14692	216,5	-24,6

Примітка: розраховано автором на основі даних додатків А, Б, В.

У період з 2021 по 2023 роки діяльність *** «***** ****» демонструє як позитивні тенденції, так і виклики. Власний капітал компанії зріс із 4241 тис. грн у 2021 році до 52397 тис. грн у 2023 році, що свідчить про залучення додаткових інвестицій або накопичення нерозподіленого прибутку. Обсяг продукції також значно збільшився (на 233,6%), що, ймовірно, зумовлено розширенням виробництва, виходом на нові ринки чи зростанням попиту.

Водночас собівартість реалізованої продукції зросла на 116,2%, що може бути наслідком інфляції, зростання цін на ресурси або змін у структурі витрат. Це негативно вплинуло на чистий прибуток, який зменшився з 261 тис. грн у 2021 році до 60 тис. грн у 2023 році. Середньооблікова чисельність працівників скоротилася з 137 до 60 осіб, що свідчить про оптимізацію або автоматизацію процесів, тоді як середньомісячна заробітна плата працівників зросла на 50%, ймовірно, через інфляцію чи підвищення мінімальної оплати праці.

Продуктивність праці значно зросла (на 649,3%), що може пояснюватися зменшенням чисельності працівників і збільшенням обсягів виробництва. Проте фондівдача знизилася на 39,4%, що вказує на непропорційне збільшення основних засобів відносно обсягів виробництва.

Оборотні кошти компанії зросли на 268,7%, що, ймовірно, пов'язано з розширенням масштабів діяльності та інфляцією. Разом із цим кредиторська

заборгованість також суттєво збільшилася (на 216,5%), що може бути результатом збільшення закупівель у кредит або затримок у виплатах постачальникам.

Попри значний виклик у вигляді збільшення витрат, компанії вдалося стабілізувати фінансові результати: рентабельність власного капіталу після негативного значення у 2022 році (-89,6%) зросла до 22,2% у 2023 році. Загалом, *** «***** ****» демонструє зростання основних показників і розвиток, але потребує покращення у сфері управління витратами та кредиторською заборгованістю для забезпечення фінансової стійкості.

2.2. Аналіз зовнішнього та внутрішнього середовища підприємства та їх вплив на інвестиційну діяльність

Успішне управління інвестиційною діяльністю підприємства багато в чому залежить від того, наскільки враховано вплив зовнішніх і внутрішніх чинників. Зовнішнє середовище охоплює такі аспекти, як економічна ситуація, політична стабільність, правове регулювання та соціально-культурні особливості. Водночас внутрішнє середовище визначається власними ресурсами підприємства, його фінансовими можливостями, структурою управління та наявністю кваліфікованого персоналу.

Цей підрозділ присвячено аналізу основних характеристик зовнішнього та внутрішнього середовища *** «***** ****» та оцінці їхнього впливу на інвестиційну діяльність підприємства. Це дозволить визначити чинники, що сприяють чи перешкоджають реалізації інвестиційної стратегії, а також сформулювати рекомендації для її оптимізації.

Вплив загальних макроекономічних факторів на підприємство подано в табл. 2.2.

Таблиця 2.2

Оцінка впливу на підприємство загальних макроекономічних факторів

Загальні макроекономічні фактори	Ступінь залежності майбутнього бізнесу від впливу загальних макроекономічних факторів					Сприятливі можливості	Загрози та небезпеки
	цілковита незалежність	часткова незалежність	нейтральність	слабка залежність	сильна залежність		
1	2	3	4	5	6	7	8
1.Тенденції макроекономічних показників: 1.1.Динаміка ВВП 1.2.Рівень інфляції 1.3.Рівень оподаткування 1.4.Зміна реальних доходів населення		+		+	+	1.1.Збільшення обсягів виробництва 1.3.Зменшення витрат на виробництво 1.4.Збільшення обсягів попиту на продукцію	1.1.Зменшення обсягів виробництва 1.2.Зниження купівельної спроможності 1.3.Збільшення витрат на виробництво 1.4.Зменшення обсягів збуту
2.Зміни в соціально-демографічній ситуації 2.1.Кількість працездатного населення 2.2.Структура зайнятості 2.3.Рівень соціальної захищеності 2.4.Рівень безробіття		+				2.1.Поява нових висококваліфікованих працівників 2.2.Збільшення кількості працівників 2.3.Зменшення соціальних ризиків	2.2.Високий рівень оплати праці 2.3.Збільшення соціальних ризиків
3.Державне регулювання бізнесу 3.1.Зміни в законодавстві 3.2.Регулювання цін 3.3.Оподаткування				+	+	3.3. Зменшення витрат на виробництво	3.3.Збільшення витрат на виробництво
4. Природні умови й екологічні обмеження 4.1.Забруднення повітря 4.2.Природні умови				+	+	4.1. Сприятливі умови для підприємництва 4.2.Сприятливі умови для ведення с\г діяльності	4.1.Несприятливі умови для підприємництва 4.2.Несприятливі умови для ведення с\г діяльності

Примітка: сформовано автором.

Отже, як бачимо з даних таблиці, зовнішніми факторами, які найбільше впливають на підприємство є рівень оподаткування, зміни в законодавстві та зміна реальних доходів населення. Найменше на підприємство впливає рівень

ВВП, кількість працездатного населення, структура зайнятості, рівень соціальної захищеності та рівень безробіття. Зовнішніми факторами від яких підприємство має слабку залежність є рівень інфляції, регулювання цін, забруднення повітря та природні умови.

При цьому сприятливими можливостями, загрозами та небезпеками для підприємства при впливі макроекономічних факторів є збільшення або зменшення обсягів виробництва, зниження чи збільшення витрат на виробництво, зниження купівельної спроможності, збільшення обсягів попиту на продукцію або зменшення обсягів збуту.

У випадку зміни в соціально-демографічній ситуації сприятливими можливостями є поява нових висококваліфікованих працівників, збільшення кількості працівників та зменшення соціальних ризиків, а загрозами та небезпеками є високий рівень оплати праці та збільшення соціальних ризиків.

При будь-яких змінах у державному регулюванні бізнесу можливе збільшення чи зменшення витрат на виробництво, а зміна природних чи екологічних обмежень призведе до створення сприятливих/несприятливих умов для підприємництва та ведення сільського господарства.

Таким чином, аналіз макросередовища дозволяє виявити зовнішні фактори, які суттєво впливають на перспективи розвитку та інвестиційну активність *** «***** ***». Політико-правові умови створюють як можливості для використання державної підтримки, так і певні бар'єри через змінність регуляторного середовища. Економічні чинники визначають доступність ресурсів і рівень фінансової стійкості підприємства в умовах нестабільності. Соціокультурні тенденції стимулюють необхідність адаптації бізнес-процесів до зростаючих очікувань споживачів, зокрема в контексті екологічної відповідальності. Водночас технологічні досягнення відкривають широкі можливості для інноваційного розвитку, що може значно підвищити конкурентоспроможність компанії.

Оцінка мікросередовища підприємства є важливим етапом у процесі стратегічного планування, оскільки вона дозволяє виявити внутрішні сильні

сторони й можливості, а також зовнішні загрози, які впливають на функціонування компанії. SWOT-аналіз *** «***** ****» наведено в табл. 2.3 для визначення перспективних напрямків удосконалення діяльності.

Таблиця 2.3

SWOT-аналіз *** «***** ****»

Сильні сторони	Можливості
<ul style="list-style-type: none"> - наявність великої кількості приймальних пунктів; - широкий асортимент товарів і послуг, включаючи суміжні галузі; - оптимальна структура компанії, можливість поставки спецобладнання, проведення будівельних і монтажних робіт тощо; - висока компетентність у питаннях управління; - хороша кваліфікація співробітників; - достатня сировинна база; - невисока собівартість продукції; - готовність керівництва до ризику; - висока якість продукції. 	<ul style="list-style-type: none"> - посилення позиції на ринку; - вихід на нові сегменти ринку; - збільшення різноманітності у взаємозалежних продуктах; - вихід на додаткові групи покупців; - посилення роботи в регіонах; - кваліфікація персоналу в галузі сучасних технологій, менеджменту та маркетингу; - нарощування товарообігу; - зростання продуктивності праці та матеріальної забезпеченості працівників; - підвищення рівня професійності кадрів; - збільшення прибутковості діяльності; - проведення модернізації технологічного устаткування; - створення організаційної культури на підприємстві; - зростання попиту; - зростання рівня доходів населення; - стабілізація зовнішніх умов бізнесу.
Слабкі сторони	Загрози
<ul style="list-style-type: none"> - відсутність чітких маркетингових стратегій; - низький рівень мотивації персоналу; - неповне використання внутрішнього потенціалу для реалізації стратегії розширення; - обмеження маркетингових кадрів. 	<ul style="list-style-type: none"> - зростаючий конкурентний тиск; - збільшення вартості сировини; - технологічне відставання; - невдала інвестиційна політика; - загострення проблем екології; - зміна переваг клієнтів; - прийняття нових законодавчих обмежень; - зростання податкового тягаря; - посилення вимог постачальників.

Примітка: сформовано автором.

Провівши аналіз сильних та слабких сторін підприємства, можна дійти висновку, що водночас з великою кількістю приймальних пунктів, широким асортиментом товарів та послуг, оптимальною структурою компанії, можливістю поставки спецобладнання, проведення будівельних і монтажних

робіт тощо, високою компетентністю у питаннях управління, хорошою кваліфікацією співробітників, достатньою сировинною базою, невисокою собівартістю продукції, готовністю керівництва до ризику та високою якістю продукції у підприємства немає чітких маркетингових стратегій та стратегій мотивації персоналу. Саме тому, керівництву необхідно розробити стратегію, яка б дозволила підприємству вийти на нові ринки збуту, збільшити обсяги продажів та, відповідно, прибутків.

Можливостями, що відкриваються підприємству завдяки сильним сторонам є посилення позиції на ринку, вихід на нові сегменти ринку, збільшення різноманітності у взаємозалежних продуктах, вихід на додаткові групи покупців, посилення роботи в регіонах, кваліфікація персоналу в галузі сучасних технологій, менеджменту та маркетингу, нарощування товарообігу, зростання продуктивності праці та матеріальної забезпеченості працівників, підвищення рівня професійності кадрів, збільшення прибутковості діяльності, проведення модернізації технологічного устаткування, створення організаційної культури на підприємстві, зростання попиту, зростання рівня доходів населення, стабілізація зовнішніх умов бізнесу.

Слабкі сторони підприємства формують зростаючий конкурентний тиск, збільшення вартості сировини, загострення проблем екології, зміну переваг клієнтів, технологічне відставання, невдалу інвестиційну політику, прийняття нових законодавчих обмежень, зростання податкового тягара, посилення вимог постачальників.

Для *** «***** ****» аналіз мікросередовища включає дослідження конкурентного середовища та взаємодії із зацікавленими сторонами, що в сукупності визначає здатність підприємства до ефективного управління інвестиційною діяльністю.

Конкурентне середовище *** «***** ****» формується переважно підприємствами Західного регіону України, які займаються виробництвом аналогічної продукції. Для оцінки конкурентних позицій підприємства застосовується матриця конкурентного профілю (СРМ), яка дозволяє

аналізувати основні параметри, такі як якість продукції, цінова політика та рівень клієнтського обслуговування. Це допомагає виділити конкурентні переваги та визначити напрями, які потребують вдосконалення для посилення ринкових позицій.

Ефективна комунікація із зацікавленими сторонами відіграє ключову роль у формуванні сприятливих умов для інвестиційної діяльності. *** «***** ****» успішно налагоджує співпрацю з постачальниками, клієнтами та фінансовими установами, що забезпечує стабільність у постачанні сировини, формує довіру клієнтів і створює можливості для залучення кредитних ресурсів. Взаємодія з регіональними органами влади та участь у спільних інвестиційних програмах сприяють покращенню інвестиційного клімату та залученню нових партнерів для реалізації перспективних проектів.

Зовнішнє середовище значною мірою визначає умови, за яких *** «***** ****» здійснює свою інвестиційну діяльність. Політико-правові зміни можуть мати як позитивний, так і негативний вплив: сприяння розвитку за рахунок державних пільг або, навпаки, гальмування через нестабільність у законодавчій сфері. Економічна нестабільність та валютні коливання підвищують ризики, змушуючи підприємство впроваджувати стратегії мінімізації ризиків.

Додатково, високий рівень конкуренції змушує підприємство шукати нові ринки збуту, впроваджувати сучасні технології та вдосконалювати продукцію, що потребує значних фінансових ресурсів. Соціокультурні й технологічні тренди також відіграють важливу роль: орієнтація споживачів на екологічну продукцію стимулює підприємство інвестувати в інновації та модернізацію.

Аналіз зовнішнього та внутрішнього середовища *** «***** ****» дозволяє зробити висновок, що підприємство має значний потенціал для формування ефективної інвестиційної стратегії. Зовнішні чинники, такі як економічна нестабільність, законодавчі зміни та соціально-демографічні тенденції, створюють як можливості для розвитку, так і ризики, які потребують врахування. Внутрішнє середовище підприємства характеризується фінансовою

стабільністю, кваліфікованим персоналом, широким асортиментом продукції та ефективною організаційною структурою.

Сильні сторони, такі як конкурентоспроможність продукції, готовність до інновацій та розвинена сировинна база, створюють основу для реалізації стратегічних цілей. Водночас слабкі місця, серед яких недоліки в маркетингових і мотиваційних стратегіях, вимагають коригування.

Для підвищення ефективності управління інвестиційною діяльністю підприємству необхідно враховувати ринкові умови, активно реагувати на зовнішні виклики та використовувати внутрішній потенціал. Розробка комплексної інвестиційної стратегії, орієнтованої на зміцнення конкурентних позицій, диверсифікацію ринків і вдосконалення технологій, стане важливим кроком для забезпечення стабільного розвитку та досягнення довгострокових цілей *** «*****».

2.3. Оцінка внутрішніх ресурсів та потенціалу для залучення інвестицій

Ефективне залучення інвестицій значною мірою залежить від наявності внутрішніх ресурсів та потенціалу підприємства. Оцінка внутрішніх можливостей *** «*****» включає аналіз його виробничих, фінансових, кадрових та інноваційних ресурсів, а також організаційної структури управління, що визначають загальну ефективність діяльності та рівень інвестиційної привабливості.

Виробничі потужності *** «*****» складають основу його операційної діяльності. Підприємство володіє:

- основними засобами: підприємство має сучасні виробничі приміщення, що відповідають міжнародним стандартам. Серед основного обладнання більшість є сучасним, однак частина потребує модернізації для збільшення ефективності;

- потужностями для розширення: підприємство має резерви для збільшення обсягів виробництва на 20%, що особливо важливо для задоволення попиту на нових ринках;

- виробничою гнучкістю (можливість швидкого переналаштування обладнання для виробництва нових видів продукції).

Завдяки сучасній інфраструктурі та резервним потужностям підприємство має можливість нарощувати виробництво, що створює додаткові переваги для залучення інвесторів.

Фінансова стабільність є ключовим фактором для потенційних інвесторів. Після ознайомлення з балансом і аналізу структури активів та пасивів балансу підприємства необхідно проаналізувати показники, що характеризують фінансову діяльність підприємства більш детально.

Вся сукупність таких показників може бути наведена у вигляді таких груп, що характеризують: платоспроможність (майновий стан); ліквідність; ділову активність; фінансову стійкість.

Результати комплексного аналізу зведено до табл. 2.4.

Таблиця 2.4

Динаміка фінансових показників діяльності підприємства

Показники	Роки			Абсолютне відхилення, ±	
	2021	2022	2023	2022	2023
1	2	3	4	5	6
Коефіцієнт фінансової залежності	0,83	0,62	0,48	-0,21	-0,14
Коефіцієнт фінансової стабільності	0,21	0,6	1,08	0,39	0,48
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	0,81	0,62	0,48	-0,19	-0,14
Коефіцієнт забезпечення власними коштами	-0,15	0,19	0,28	0,34	0,09
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,2	0,38	0,52	0,18	0,14
Коефіцієнт загальної ліквідності	0,87	1,23	1,38	0,36	0,15
Коефіцієнт термінової ліквідності	0,11	0,54	0,56	0,43	0,02
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,05	0,02	0,01	-0,03	-0,01

Продовження таблиці 2.4

1	2	3	4	5	6
Рівень загальної рентабельності оборотних активів, %	3,2	59,5	15,6	56,3	-43,9
Рівень рентабельності продукції, %	1,9	57,2	16,1	55,3	-41,1
Рівень рентабельності продажів, %	1,9	36,4	13,8	34,5	-22,6
Рівень рентабельності необоротних активів, %	11	235,3	54,3	224,3	-181
Рівень рентабельності власного капіталу, %	14,3	97,1	31,2	82,8	-65,9

Примітка: розраховано автором на основі даних додатків А, Б, В.

У період з 2021 по 2023 роки підприємство демонструє позитивну динаміку фінансових показників, яка створює сприятливі умови для формування стратегії управління інвестиційною діяльністю. Зокрема, коефіцієнт фінансової залежності знизився з 0,83 до 0,48, що свідчить про зменшення залежності від позикових коштів і підвищення фінансової стійкості. Одночасно зріс коефіцієнт фінансової стабільності – з 0,21 до 1,08, що вказує на покращення здатності підприємства фінансувати свою діяльність власними ресурсами. Це створює передумови для зменшення ризиків під час реалізації інвестиційних проєктів.

Коефіцієнт забезпечення власними коштами зріс з -0,15 до 0,28, що свідчить про поступове накопичення власного капіталу. Це відкриває можливості для фінансування інвестицій за рахунок внутрішніх джерел, знижуючи залежність від зовнішнього фінансування. Показник загальної ліквідності покращився з 0,87 до 1,38, що вказує на здатність підприємства вчасно покривати короткострокові зобов'язання, підвищуючи його кредитоспроможність і привабливість для партнерів.

Водночас рентабельність оборотних активів, продукції та продажу зазнала зниження у 2023 році до 15,6%, 16,1% та 13,8% відповідно після значного зростання у 2022 році. Це сигналізує про необхідність оптимізації витрат, підвищення ефективності використання активів і вдосконалення

виробничих процесів. Рентабельність власного капіталу, яка досягла пікового значення у 2022 році (97,1%), знизилася до 31,2% у 2023 році, що потребує перегляду підходів до інвестування для забезпечення стабільного рівня доходності.

Таким чином, позитивна динаміка фінансової стабільності та ліквідності створює міцну основу для реалізації інвестиційної діяльності. Зменшення залежності від позикових коштів та накопичення власного капіталу дозволяє підприємству інвестувати в довгострокові проєкти з мінімальними ризиками.

Динаміку фінансових коефіцієнтів *** «***** ****» протягом останніх трьох років зображено на рис. 2.1.

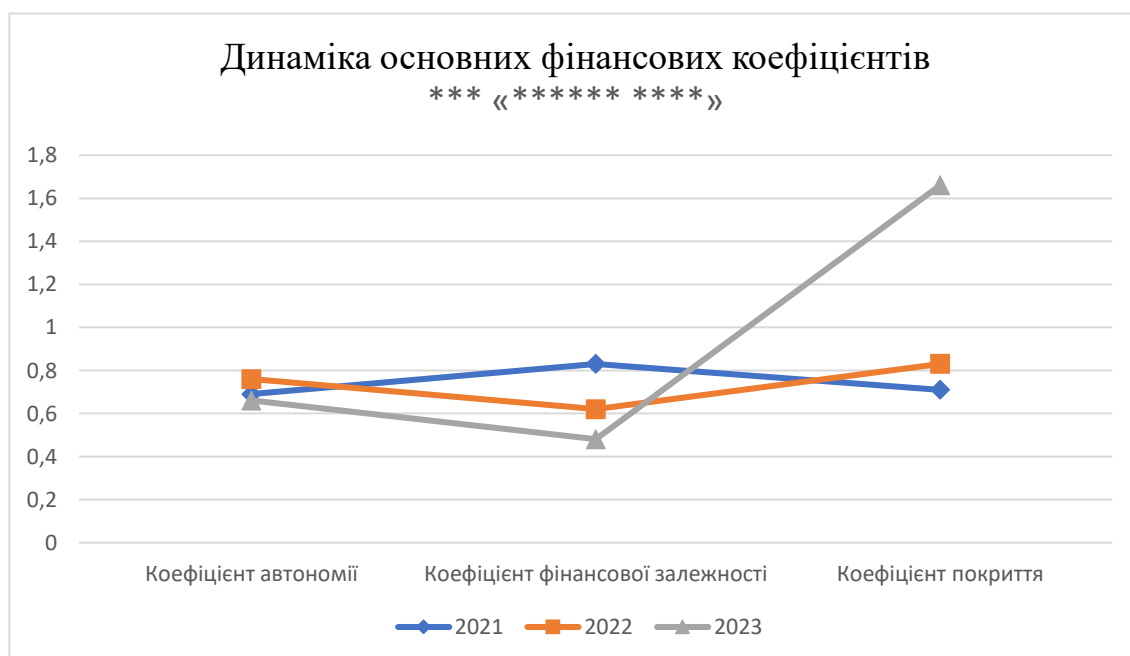

Рис. 2.1. Динаміка основних фінансових коефіцієнтів підприємства *** «***** ****»

Примітка: складено автором на основі власних розрахунків.

У 2021 році коефіцієнт автономії становив 0,69, що свідчить про високий рівень фінансової стабільності, але підприємство залежало від зовнішнього фінансування (коефіцієнт фінансової залежності 0,83). Коефіцієнт покриття 0,71 вказує на недостатність оборотних активів для повного покриття поточних зобов'язань.

У 2022 році коефіцієнт автономії зріс до 0,76, а коефіцієнт фінансової залежності знизився до 0,62, що свідчить про покращення фінансової незалежності. Коефіцієнт покриття також зріс до 0,83, але залишався нижчим за 1, що вказує на певні проблеми з ліквідністю.

У 2023 році фінансова стабільність покращилася: коефіцієнт автономії знизився до 0,66, але коефіцієнт фінансової залежності зменшився до 0,48, що вказує на значне скорочення заборгованості. Коефіцієнт покриття досяг 1,66, що свідчить про хорошу ліквідність.

На основі цих даних можна сформулювати стратегію управління інвестиційною діяльністю підприємства. Рекомендується зберігати позитивну динаміку щодо збільшення власного капіталу та зменшення залежності від зовнішнього фінансування, що дозволить підприємству зберігати фінансову стабільність. Для покращення ліквідності підприємству варто оптимізувати управління оборотним капіталом, зокрема через ефективне управління запасами та дебіторською заборгованістю. З огляду на покращену фінансову ситуацію, підприємство може активно шукати нові джерела фінансування для реалізації інвестиційних проектів, зокрема через випуск облігацій або залучення стратегічних інвесторів. Ці заходи допоможуть зміцнити фінансову стабільність і підвищити ефективність інвестиційної діяльності підприємства в майбутньому.

Також важливо відзначити, що *** «***** ****» має низку стратегічних фінансових ініціатив, таких як план з оптимізації витрат на енергоносії та вдосконалення фінансового планування. Це дозволяє зменшити вплив зовнішніх економічних факторів на фінансовий стан підприємства і збільшити його здатність до генерування прибутку. Враховуючи досвід у фінансовому управлінні, компанія має потенціал для залучення інвестицій через різні механізми, такі як фінансування через боргові зобов'язання або шляхом виходу на фондовий ринок.

Команда *** «***** ****» складається з кваліфікованих спеціалістів, які мають досвід роботи в інноваційних проектах. Підприємство регулярно

інвестує у навчання та підвищення кваліфікації персоналу, що позитивно впливає на продуктивність праці. *** «***** ****» активно співпрацює з вищими навчальними закладами, організовує стажування для студентів та підтримує ініціативи щодо розвитку молодих фахівців. Однак для розширення масштабів бізнесу та залучення великих інвестицій може виникнути потреба в залученні вузькоспеціалізованих фахівців у сферах нових технологій, маркетингу та міжнародної експансії. Це також може стати поштовхом для залучення інвестицій, адже інвестори часто оцінюють не тільки технічний потенціал підприємства, але й людський капітал.

Інноваційний розвиток є пріоритетним напрямом для *** «***** ****». Підприємство активно впроваджує нові технології у виробничі процеси, що дозволяє знижувати витрати та підвищувати продуктивність. Інвестування в програмні рішення для автоматизації бізнес-процесів і цифровізації управлінських функцій дозволяє не лише знижувати витрати, але й прискорювати прийняття управлінських рішень. Важливою складовою інноваційної стратегії є впровадження енергоефективних технологій і відновлювальних джерел енергії, що відповідає вимогам сталого розвитку. Такі інвестиції можуть привабити зелених інвесторів та відкривають доступ до фінансування від міжнародних екологічних фондів.

Підприємство також активно працює над диверсифікацією своїх виробничих потужностей, зокрема шляхом розвитку нових продуктів, що відповідають тенденціям на ринку. Це дозволяє зменшити ризики, пов'язані з коливаннями попиту в певних сегментах ринку, та забезпечує стабільність доходів на довгострокову перспективу.

Організаційна структура *** «***** ****» є гнучкою та адаптованою до швидких змін у ринковому середовищі. Компанія має чітко визначені функціональні підрозділи, що дозволяють ефективно управляти бізнес-процесами та знижувати операційні витрати. Високий рівень цифровізації управлінських процесів та використання передових інформаційних технологій дозволяють компанії оперативно реагувати на зміни в зовнішньому середовищі

та ефективно управляти ризиками. Підприємство активно інтегрує сучасні ІТ-рішення для автоматизації бізнес-процесів, що підвищує загальну ефективність та конкурентоспроможність компанії. Цифрові платформи дозволяють інтегрувати різні функції управління, такі як фінансовий моніторинг, управління запасами, виробничі процеси та маркетинг, в єдину систему для забезпечення максимального контролю та швидкої адаптації до змін ринку.

Загалом, внутрішні ресурси *** «***** ****» створюють стійку основу для залучення інвестицій. Чітка стратегія розвитку, орієнтація на інновації, фінансова стабільність, кваліфіковані кадри та гнучка організаційна структура роблять компанію привабливою для інвесторів, які шукають стабільні та перспективні можливості для довгострокових вкладень.

РОЗДІЛ 3

ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Особливості інвестиційної діяльності досліджуваного підприємства *** «***** ****» показує хороші результати у розвитку, але інвестиційну діяльність потрібно регулярно аналізувати, щоб знайти слабкі місця та визначити перспективи для покращення. Оцінка інвестиційної діяльності проводиться за основними показниками, такими як структура та обсяги інвестицій, джерела фінансування, а також економічна ефективність і рентабельність вкладень (рис. 3.1).

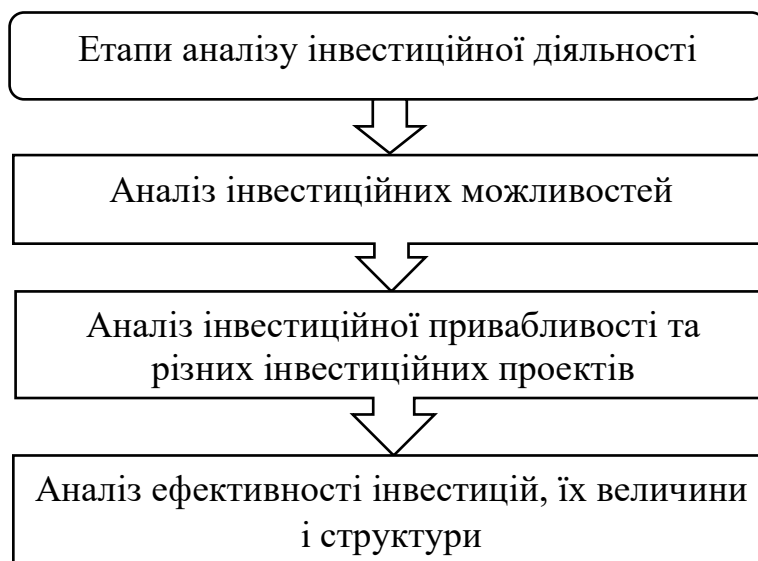

Рис. 3.1. Етапи аналізу інвестиційної діяльності

Примітка: складено автором на основі джерела [1].

Обсяги та структура інвестицій є ключовими аспектами інвестиційного аналізу та планування, що дозволяють оцінити масштаби, напрями інвестиційної діяльності та ефективність використання ресурсів. Обсяг інвестицій відображає загальну суму фінансових ресурсів, вкладених в економіку, окремі проекти, підприємства чи інші об'єкти за певний період часу.

Він охоплює капітальні інвестиції (будівництво, придбання обладнання), фінансові інвестиції (цінні папери, частки у капіталі) та інвестиції в інновації (науково-дослідні роботи).

Проаналізуємо обсяги інвестицій, їх структуру, джерела фінансування та можливі шляхи оптимізації.

У 2023 році загальний обсяг інвестицій *** «***** ****» склав 6,634 млн. грн. Це свідчить про позитивну динаміку та прагнення підприємства збільшувати вкладення в розвиток. Розподіл інвестицій за основними напрямками дозволяє оцінити пріоритети в діяльності компанії та забезпечує основу для подальшого розвитку.

Основними напрямками, в які були спрямовані інвестиційні ресурси у 2023 році, стали: капітальне будівництво, придбання (виготовлення) основних засобів, придбання (виготовлення) інших необоротних матеріальних активів (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Обсяг інвестицій *** «***** ****» за 2023 р.

Напрямок інвестицій	Сума, млн грн	Частка, %
Капітальне будівництво	2971	44,8
Придбання (виготовлення) основних засобів	3577	53,9
Придбання (виготовлення) інших необоротних матеріальних активів	86	1,3
Разом	6634	100

Примітка: складено автором на основі додатка В.

Інвестиційна діяльність *** «***** ****» у 2023 році показала значні вкладення в оновлення та розширення основних виробничих потужностей, що підкреслюється високою часткою інвестицій у придбання основних засобів (53,9%) та капітальне будівництво (44,8%). Це свідчить про спрямування підприємства на зміцнення матеріально-технічної бази та поліпшення виробничих умов, що є важливим кроком для підвищення ефективності та конкурентоспроможності компанії. Частка інвестицій в інші необоротні матеріальні активи (1,3%) свідчить про помірне спрямування ресурсів на менш

критичні, але важливі для забезпечення нормального функціонування підприємства витрати.

Таким чином, поточна структура інвестицій *** «***** ****» демонструє орієнтацію на довгостроковий розвиток та модернізацію, що дозволить компанії зміцнити свої позиції на ринку та підвищити ефективність виробництва.

Найважливішим аспектом інвестиційної діяльності *** «***** ****» є наявність фінансування, що є основною умовою для розвитку та реалізації інвестиційних проєктів. Це також є значущим обмеженням для підприємства, адже без належного фінансування неможливо здійснити заплановані інвестиції. Інвестиційне планування починається з аналізу наявних ресурсів, що дозволяє оцінити реалістичність інвестиційної стратегії та визначити можливі джерела фінансування.

Аналіз техніко-економічних показників підприємства за 2021-2023 роки (див. табл. 2.1) свідчить про кілька основних джерел фінансування інвестиційної діяльності *** «***** ****». Власний капітал підприємства збільшився з 4,241 тис. грн у 2021 році до 52,397 тис. грн у 2023 році, що свідчить про зростання фінансової спроможності та можливостей для внутрішнього фінансування інвестицій. Особливо велике зростання власного капіталу спостерігається в 2022 році, що може бути результатом залучення додаткових власних коштів або підвищення прибутковості підприємства.

Одночасно, підприємство активно використовує позикові кошти для фінансування своєї діяльності. Кредиторська заборгованість збільшилася з 18,876 тис. грн у 2021 році до 45,048 тис. грн у 2023 році, що свідчить про залучення фінансування через кредити. Зростання кредиторської заборгованості на 216,5% у 2022 році та зниження на 24,6% у 2023 році може відображати зміну умов фінансування та розрахункових зобов'язань підприємства.

Також варто відзначити зростання оборотних коштів підприємства, середньорічна вартість яких збільшилася з 13,469 тис. грн у 2021 році до

74,591 тис. грн у 2023 році. Це свідчить про ефективне управління оборотним капіталом і створення можливостей для інвестування в розширення бізнесу.

Таким чином, фінансування інвестиційної діяльності *** «***** ****» здійснюється як за рахунок власних коштів, так і через залучення позикових ресурсів, що дає підприємству змогу реалізовувати інвестиційні проекти, оптимізуючи співвідношення власного та позикового фінансування.

Економічна ефективність інвестицій є важливим показником для оцінки результативності вкладених ресурсів у розвиток підприємства. Вона дозволяє визначити, наскільки вигідними були інвестиційні проекти для компанії, та чи відповідають ці інвестиції очікуваним результатам. Одним з основних індикаторів економічної ефективності є рентабельність інвестицій, яка дозволяє оцінити відношення чистого прибутку до обсягу інвестицій у кожному з напрямків.

Провівши розрахунки було визначено, що рентабельність інвестицій *** «***** ****» за 2023 рік становить приблизно 0,18%. Цей показник свідчить про те, що для кожної гривні, інвестованої в 2023 році, підприємство отримує 0,18 копійки чистого прибутку. Це може вказувати на низьку ефективність інвестицій, зокрема через високі витрати чи недостатній рівень доходу від нових інвестицій.

Оцінка ризиків інвестиційної діяльності для *** «***** ****» є важливим етапом для забезпечення сталого розвитку компанії та підвищення ефективності її інвестицій. Інвестиційні ризики можуть виникати через різні фактори, які можуть вплинути на досягнення бажаних результатів від вкладених коштів. Нижче представлено можливі ризики, з якими підприємство може стикатися, а також способи їх оцінки та управління (табл. 3.2).

*** «***** ****» має справу з різноманітними ризиками, які можуть суттєво впливати на успіх інвестиційних проектів. Фінансові ризики, такі як коливання валютних курсів і зміни процентних ставок, можуть бути зменшені через диверсифікацію фінансування та хеджування валютних ризиків. Ризики, пов'язані з проектами, можуть бути мінімізовані за допомогою ретельного

аналізу та тестування проєктів, а також підготовки до змін зовнішнього середовища.

Таблиця 3.2

Особливості впливу ризиків на діяльність *** «*****»

Категорія ризику	Опис ризику	Способи управління
Фінансові ризики	Коливання валютних курсів, зміни в процентних ставках, недостатність ліквідності	Диверсифікація фінансування, хеджування валютних ризиків, планування ліквідності
Ризики, що пов'язані з проєктами	Невизначеність щодо окупності інвестицій, зміни в зовнішньому середовищі, технічні проблеми	Ретельний аналіз і тестування проєктів, підготовка до можливих змін в зовнішньому середовищі, вибір перевірених постачальників
Ризики, що пов'язані з ринком	Зміни попиту на продукцію, конкуренція, коливання цін на сировину	Постійний моніторинг ринку, диверсифікація постачальників, гнучка цінова стратегія.
Операційні ризики	Збої в процесах виробництва або постачання, необхідність навчання персоналу	Підготовка персоналу, налагодження ефективної системи логістики та постачання
Екологічні та соціальні ризики	Вплив на навколишнє середовище, соціальний протест, негативна реакція місцевих громад.	Дотримання екологічних стандартів, співпраця з місцевими громадами, використання екологічно чистих технологій.

Примітка: розроблено автором.

Зміни попиту на продукцію та конкуренція на ринку створюють додаткові ринкові ризики, які можна зменшити через постійний моніторинг ринку, диверсифікацію постачальників і гнучку цінову стратегію. Операційні ризики, такі як збої у виробництві чи постачанні, вимагають належної підготовки персоналу і оптимізації логістичних процесів. Нарешті, екологічні та соціальні ризики, що можуть виникнути при реалізації проєктів, потребують дотримання екологічних стандартів і співпраці з місцевими громадами.

Аналіз поточного стану інвестиційної діяльності *** «*****» показує, що підприємство демонструє позитивні результати в розвитку, орієнтуючись на довгострокову модернізацію та розширення виробничих потужностей. Основні інвестиції спрямовані на капітальне будівництво та придбання основних засобів, що дозволяє зміцнити матеріально-технічну базу і

підвищити ефективність. Проте для досягнення більшої ефективності інвестицій необхідно проводити регулярний аналіз і коригувати стратегії.

Фінансування здійснюється за рахунок власних коштів та позикових ресурсів, що дозволяє зберігати баланс і реалізовувати проекти. Проте рентабельність інвестицій у 2023 році є низькою, що вказує на потребу в оптимізації витрат і підвищенні доходів від нових проектів.

Інвестиційна діяльність компанії піддається різним ризикам: фінансовим, ринковим, операційним та екологічним. Для їх мінімізації необхідно використовувати стратегії диверсифікації фінансування, ретельного планування проектів, моніторингу ринку та забезпечення екологічної безпеки. Загалом, *** «***** ****» має потенціал для подальшого розвитку, але для стабільного зростання потрібно оптимізувати управління ризиками та інвестиціями.

3.2. Визначення стратегічних цілей інвестиційної діяльності

Інвестиційна діяльність підприємства є важливим інструментом забезпечення його сталого розвитку та конкурентоспроможності на ринку. Визначення стратегічних цілей інвестиційної діяльності є ключовим етапом у формуванні інвестиційної стратегії, оскільки саме ці цілі визначають напрямок розвитку підприємства, ресурси та підходи до залучення інвестицій.

Стратегічні цілі інвестиційної діяльності визначають не лише типи і обсяги інвестицій, а й їх структуру та пріоритети. Вони є орієнтирами для менеджменту підприємства, допомагають правильно оцінювати потенційні ризики та вигоди від інвестицій, а також визначають, які проекти та напрямки розвитку мають бути пріоритетними. Стратегічні цілі повинні бути конкретними, вимірюваними, досяжними та реалістичними.

Процес визначення стратегічних цілей інвестиційної діяльності підприємства є багатограним і складається з кількох етапів (рис. 3.2).

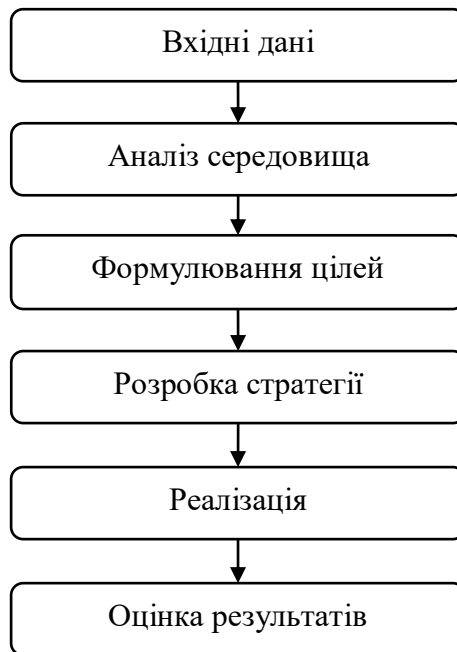

Рис. 3.2. Загальна схема процесу формування стратегічних цілей інвестиційної діяльності *** «***** ****»

Примітка: складено автором на основі [2].

Спочатку необхідно здійснити аналіз внутрішніх і зовнішніх умов, в яких функціонує підприємство, оцінити його фінансові та технологічні можливості. Далі проводиться формулювання конкретних цілей, які мають бути досягнуті за допомогою інвестицій. Важливо, щоб ці цілі були інтегровані в загальну стратегію підприємства.

Згідно вхідних даних *** «***** ****» демонструє зростання основних показників і розвиток, але потребує покращення у сфері управління витратами та кредиторською заборгованістю для забезпечення фінансової стійкості. Внутрішні ресурси *** «***** ****» створюють стійку основу для залучення інвестицій.

Зовнішні макроекономічні аспекти, такі як зміни в законодавстві, податкові ставки, соціально-демографічні зміни та економічна нестабільність, можуть створювати як можливості для розвитку, так і виклики, що потребують оперативного реагування та коригування стратегії. Внутрішнє середовище підприємства, яке включає фінансову стабільність, кваліфікованих працівників і ефективну організаційну структуру, є фундаментом для досягнення

стратегічних цілей, проте потребує вдосконалення в питаннях маркетингових і мотиваційних підходів.

Здійснений аналіз середовища (SWOT-аналіз) дає змогу розробити рекомендації для покращення інвестиційної стратегії. Використання наявних переваг, таких як розвинута сировинна база, кваліфікований персонал та готовність до інновацій, відкриває можливості для розширення ринків та збільшення обсягів продажів. Однак для підвищення ефективності необхідно приділити увагу розробці чітких маркетингових стратегій і стратегій мотивації персоналу. Врахування всіх цих аспектів дозволить *** «***** ****» сформулювати комплексну інвестиційну стратегію, що забезпечить стабільний розвиток та досягнення довгострокових цілей. Для формулювання цілей можна застосувати SMART-підхід. Найбільш розповсюджена SMART-аббревіатура, яка носить у собі критерії для постановки цілей наведена на рис. 3.3.

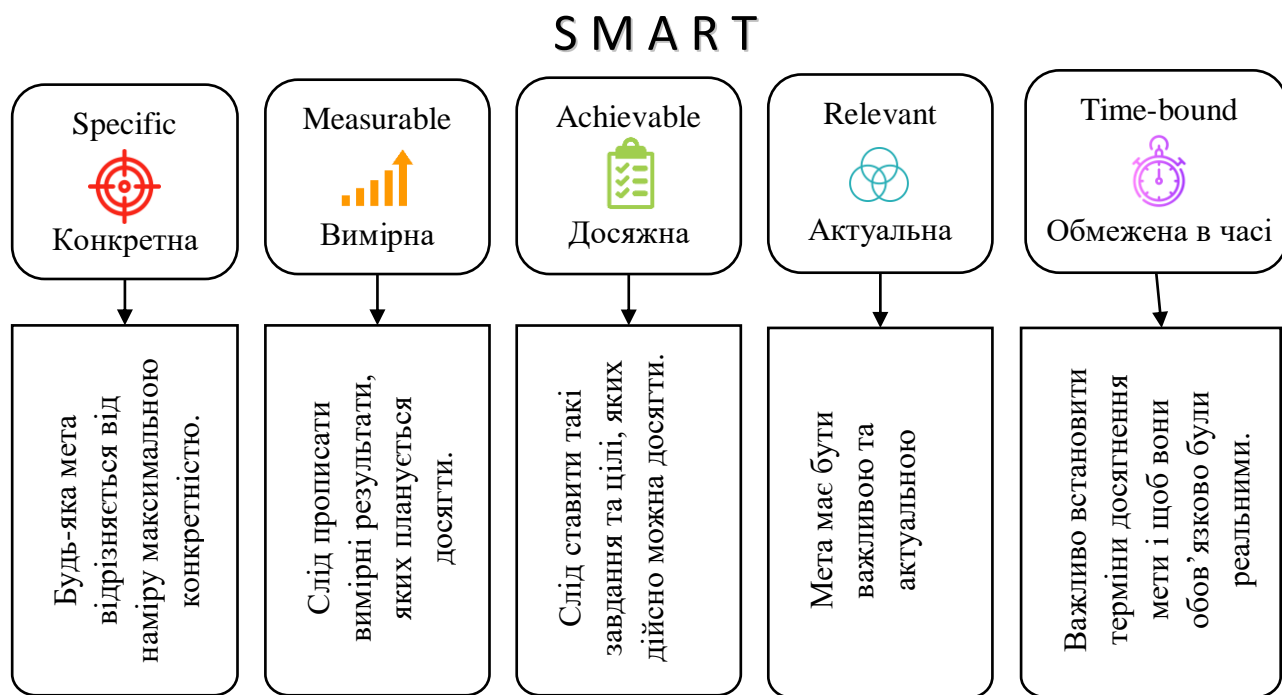

Рис. 3.3. Система постановки цілей SMART у інвестиційній діяльності

Примітка: розроблено автором на основі [57].

Для *** «***** ****», з урахуванням поточної ситуації на ринку та потреб у модернізації та розширенні виробництва, стратегічні цілі повинні зосереджуватися на підвищенні ефективності, інноваціях.

Стратегічні цілі інвестиційної діяльності *** «***** *****» зосереджені на довгостроковому розвитку, підвищенні конкурентоспроможності та адаптації до змін ринкового середовища. Вони охоплюють покращення фінансових показників, удосконалення управлінських процесів, освоєння нових ринків збуту, підвищення якості продукції та зростання продуктивності.

Основною метою є підвищення фінансових показників, включаючи збільшення прибутку, зниження витрат, зростання обсягів продажу та підвищення рентабельності. Для цього компанія планує оптимізувати витрати через впровадження сучасних технологій та автоматизацію виробничих процесів. Одним із конкретних завдань є зменшення кредиторської заборгованості на 20% протягом року.

Ще однією важливою стратегією є освоєння нових ринків збуту. Планується розширення географії продажу продукції на два нові регіони, що дозволить збільшити частку цих ринків до 15% від загального обсягу продажів. Це буде забезпечено через маркетингові кампанії, розвиток логістичної інфраструктури та вдосконалення каналів збуту.

Автоматизація управлінських процесів, зокрема через впровадження ERP-системи, дозволить знизити ймовірність помилок і скоротити час на підготовку звітів на 30%, що сприятиме підвищенню ефективності компанії. Завершення цього проєкту заплановано до кінця третього кварталу наступного року.

Ще однією важливою стратегією є підвищення якості продукції через сертифікацію за стандартами ISO 9001, модернізацію обладнання та підготовку персоналу до сертифікації. Цей процес планується завершити протягом двох років.

Для задоволення зростаючого попиту та зниження собівартості продукції *** «***** *****» планує збільшити виробничі потужності на 25% шляхом модернізації обладнання, що буде здійснено у два етапи протягом 18 місяців.

Крім того, значну увагу буде приділено вдосконаленню логістичної інфраструктури. Модернізація складських потужностей, закупівля нового транспорту та вантажно-розвантажувального обладнання дозволить

забезпечити ефективне обслуговування клієнтів і задоволення зростаючого попиту.

Ці стратегії прямо впливають на формування ефективної стратегії управління інвестиціями, яка сприятиме сталому розвитку підприємства та підвищенню його конкурентоспроможності. Інвестиції в оптимізацію витрат і зменшення кредиторської заборгованості знижують фінансові ризики і зміцнюють фінансову стійкість компанії, створюючи умови для залучення нових інвестицій. Важливо орієнтувати стратегію на моніторинг фінансових потоків і коригування витрат для забезпечення стабільного зростання.

Інвестиції в освоєння нових ринків збуту зменшать залежність від існуючих ринків та розширять доходи компанії. Розвиток маркетингових кампаній та логістичної інфраструктури сприятиме диверсифікації бізнесу і зниженню зовнішніх ризиків. Стратегія має включати плани щодо розширення географії продажів та збільшення частки ринку.

Інвестиції в автоматизацію управлінських процесів через ERP-систему забезпечать зменшення витрат на адміністрування та підвищення ефективності бізнес-процесів. Стратегія інвестицій повинна орієнтуватися на нові технології, що сприятимуть підвищенню продуктивності.

Модернізація виробничих потужностей і сертифікація продукції за стандартами ISO 9001 дозволять збільшити конкурентоспроможність і задовольнити зростаючий попит на внутрішньому і міжнародному ринках. Стратегію управління інвестиціями необхідно зосередити на модернізації обладнання і розширенні асортименту продукції.

Інвестиції в підвищення виробничої потужності та розвиток людського капіталу забезпечать зростання продуктивності та довгострокову ефективність компанії. Стратегію інвестицій слід орієнтувати на розвиток кадрового потенціалу, навчання та мотивацію співробітників.

Нарешті, інвестиції в удосконалення логістичної інфраструктури дозволять забезпечити високий рівень обслуговування клієнтів і знизити

витрати на транспортування. Модернізація складських і транспортних потужностей підтримає зростання обсягів продажів і задоволення попиту.

Таким чином, реалізація цих стратегічних цілей створить основу для ефективного управління інвестиціями, що дозволить *** «***** ****» зміцнити свої позиції на ринку, забезпечити сталий розвиток та підвищити ефективність бізнесу.

У результаті реалізації стратегічних цілей інвестиційної діяльності *** «***** ****», компанія має на меті значно підвищити свою конкурентоспроможність, забезпечити довгостроковий розвиток та адаптацію до змінюваного ринкового середовища. Завдяки інвестиціям у фінансову оптимізацію, освоєння нових ринків, автоматизацію управлінських процесів, підвищення якості продукції та модернізацію виробничих потужностей, підприємство зможе значно покращити ефективність своєї діяльності, збільшити обсяги продажу, знизити витрати і розширити присутність на ринку.

Плануючи різноманітні стратегії, такі як зростання, стабілізація, диференціація та концентрація, компанія зможе вибрати найбільш ефективний підхід в залежності від зовнішніх та внутрішніх факторів. Реалізація цих стратегій забезпечить стабільний розвиток, зростання продуктивності та високий рівень обслуговування клієнтів, що в результаті зміцнить позиції компанії на ринку та дозволить ефективно реагувати на сучасні виклики.

3.3. Формування інвестиційної стратегії

Система управління інвестиційною діяльністю *** «***** ****» повинна бути адаптованою до специфіки підприємства, його стратегічних цілей та ринкових умов. Для забезпечення стійкого росту та підвищення економічної ефективності, необхідно вдосконалити стратегію управління інвестиційною діяльністю. Це включає розробку стратегії оптимізації витрат, покращення фінансування інвестицій, а також управління ризиками.

Оскільки більша частина інвестицій *** «***** ****» у 2023 році була спрямована на капітальне будівництво та придбання основних засобів (44,8% і 53,9% відповідно), стратегія повинна акцентувати увагу на забезпеченні ефективності використання цих ресурсів. Рекомендується збільшити частку інвестицій в інноваційні технології та розвиток нових продуктів для досягнення більшої доданої вартості.

Аналіз показує, що *** «***** ****» активно використовує як власні кошти, так і позикові фінансові ресурси. Для зниження фінансових ризиків важливо підтримувати оптимальне співвідношення між власним та позиковим капіталом. Тому підприємству потрібно стратегічно знижувати рівень позикових коштів на рівень 30% від загальних інвестицій через розширення власного капіталу та залучення інвестицій.

Рентабельність інвестицій *** «***** ****» у 2023 році становить лише 0,18%. Це свідчить про необхідність оптимізації витрат і підвищення ефективності інвестицій. Для цього підприємству потрібно впроваджувати автоматизацію виробництва, зменшувати витрати на енергоносії та сировину шляхом ефективного управління ресурсами. Запровадження проектів з високою доданою вартістю, таких як розробка нових продуктів або вихід на нові ринки, допоможе значно покращити рентабельність інвестицій.

Для мінімізації ризиків необхідно розробити стратегії хеджування валютних ризиків для фінансових операцій, а також сформувати резерви для покриття непередбачених витрат. Для мінімізації ринкових ризиків, планується диверсифікація постачальників та постійний моніторинг попиту на продукцію. Також потрібно впровадити стратегії управління кожним типом ризику, визначеним у табл. 3.2 (фінансові, ринкові, операційні та екологічні).

Оскільки у попередньому розділі описані стратегічні цілі управління інвестиційною діяльністю, тому можна розробити пропозиції для їх досягнення. У короткостроковій перспективі підприємство повинно зосередитися на зниженні витрат та підвищенні продуктивності через автоматизацію та модернізацію виробництва. В довгостроковій перспективі важливо збільшити

частку інвестицій в інновації та дослідження для розширення асортименту продукції та покращення її якості. Це дозволить *** «***** ****» конкурувати на нових ринках та підвищити частку на існуючих. Також важливо забезпечити збалансоване фінансування проектів, використовуючи як власні кошти, так і зовнішнє фінансування через випуск облігацій або залучення партнерів. Це дозволить знизити залежність від банківських кредитів і підвищити фінансову стабільність компанії.

Для ефективного управління інвестиційною діяльністю *** «***** ****» пропонується оновлена організаційна структура, яка буде враховувати сучасні підходи до управління, специфіку діяльності компанії та забезпечувати прозорість процесів прийняття рішень.

Основними її елементами є:

1. інвестиційний комітет, який складається з керівництва компанії, керівників фінансового та стратегічного підрозділів, а також інших ключових осіб. Він затверджує інвестиційні стратегії, пріоритети та великі проекти;
2. відділ інвестиційного планування, який займається аналізом можливостей, розробкою інвестиційних планів, оцінкою ризиків та рентабельності, а також створенням бізнес-планів для окремих проектів;
3. фінансово-аналітичний відділ, що відповідає за моніторинг фінансових потоків, аналіз витрат і доходів по проектах, а також за підготовку звітів для інвестиційного комітету;
4. відділ реалізації проектів, який контролює виконання проектів у межах строків і бюджету та координує дії з іншими підрозділами;
5. відділ управління ризиками, який аналізує та оцінює потенційні ризики для проектів, а також розробляє рекомендації щодо їх мінімізації;
6. відділ контролю та аудиту, що здійснює внутрішній аудит реалізації проектів, контролює дотримання фінансової дисципліни та стандартів.

Попередня структура виявилася неефективною з кількох причин. По-перше, не було чіткого розподілу функцій між підрозділами, що призводило до дублювання обов'язків або їх ігнорування. По-друге, бракувало належного

контролю та прозорості, що ускладнювало моніторинг фінансових показників та ефективність проєктів. По-третє, відсутність єдиного керівного органу, такого як інвестиційний комітет, створювала слабку координацію між підрозділами. Крім того, попередня структура не передбачала наявності спеціалізованих команд для аналізу та управління ризиками, що є критично важливим у сфері інвестиційної діяльності.

Запропонована структура дозволить усунути ці недоліки, забезпечуючи чіткий розподіл відповідальності, прозорість усіх етапів процесу, своєчасний контроль та злагоджену роботу всіх підрозділів.

Також для формування стратегії управління інвестиційною діяльністю для *** «***** ****» потрібно оцінити ефективність інвестиційної діяльності.

Для цього пропонується використовувати такі ключові показники:

- рентабельність інвестицій (ROI);
- чистий приведений дохід (NPV);
- внутрішня норма рентабельності (IRR);
- період окупності проєктів (PBP).

Оскільки фінансова звітність підприємства містить дані про інвестиції лише за 2023 рік, розрахунок показників необхідно виконувати аналогічним чином, з урахуванням доступної інформації за цей період. Для забезпечення точності й релевантності аналізу, слід застосовувати однакові підходи та методологію для всіх розрахунків.

Розрахунки цих показників буде показано у табл. 3.3.

Поточний проєкт демонструє негативний чистий приведений дохід (NPV) навіть при зниженій дисконтній ставці до 10%, а внутрішня норма рентабельності (IRR) залишається нижчою за прийнятний рівень. Це свідчить про недостатню дохідність проєкту за існуючих умов і потребує негайного перегляду. Для поліпшення ситуації доцільно зосередитися на декількох ключових напрямках.

Таблиця 3.3

Результати розрахунків показників інвестиційної діяльності

*** «*****»

№	Показники	Значення	Примітка
1.	Рентабельність інвестицій (ROI)	0,18%	Свідчить про необхідність оптимізації витрат і підвищення ефективності інвестицій;
2.	Чистий приведений дохід (NPV)	-495,76 тис. грн	втрати при дисконті 10% зменшуються, проте проект все ще нерентабельний;
3.	Внутрішня норма рентабельності (IRR)	5,97%	IRR нижча за дисконтну ставку (10%), що робить проект нерентабельним;
4.	Період окупності проектів (PBP)	2,71 роки	Проект окупається через трохи більше ніж 2 роки, що є прийнятним строком.

Примітка: розраховано автором.

Необхідно переглянути структуру грошових потоків, оптимізуючи доходи та зменшуючи витрати. Покращення ефективності маркетингової стратегії, розширення ринків збуту та раціоналізація витрат на закупівлю, виробництво і адміністративні процеси можуть значно підвищити фінансові показники. Важливим кроком є також залучення фінансових ресурсів на вигідніших умовах, таких як кредити з пільговими ставками, гранти чи фінансування від міжнародних організацій, що підтримують перспективні проекти. Зменшення вартості капіталу сприятиме зростанню рентабельності. Крім того, доцільно провести аудит структури проекту для виявлення можливостей його оптимізації, зокрема, перегляд масштабу чи фокусу проекту, орієнтуючи увагу на більш перспективні напрямки. Впровадження новітніх технологій та інновацій може знизити витрати і підвищити ефективність.

Комплексний підхід до вдосконалення інвестиційної діяльності дозволить підвищити дохідність проекту, забезпечити стабільність фінансових потоків і сприяти досягненню стратегічних цілей *** «*****».

Одним із ключових етапів формування стратегії управління інвестиційною діяльністю є розробка плану конкретних заходів, спрямованих на підвищення ефективності діяльності підприємства та забезпечення його довгострокового розвитку. Для *** «***** ****» цей етап передбачає поєднання технічної модернізації, розвитку логістики, розширення продуктового портфеля та вдосконалення кадрового потенціалу.

Одним із ключових напрямів є модернізація обладнання, що передбачає аудит наявних виробничих ліній, закупівлю сучасного обладнання для автоматизації процесів і впровадження систем моніторингу ефективності. Це дозволить підприємству знизити витрати, підвищити продуктивність і покращити якість продукції.

Не менш важливим є вдосконалення логістичної системи. Компанія планує розширити складські потужності, придбати новий транспорт і впровадити автоматизовану систему управління складом (WMS). Ці заходи спрямовані на оптимізацію процесів зберігання й доставки, скорочення витрат і підвищення швидкості обслуговування клієнтів.

Ще одним пріоритетом є розробка нових продуктів, яка потребує інвестицій у дослідження, тестове виробництво та маркетинг. Завдяки цьому підприємство зможе розширити асортимент, вийти на нові ринки й збільшити доходи.

Окрема увага приділяється розвитку кадрового потенціалу. Для цього компанія планує організувати навчання персоналу, впровадити програми мотивації та залучити вузькопрофільних спеціалістів для реалізації інноваційних проектів.

Очікується, що реалізація цих заходів забезпечить зростання продуктивності праці, розширення ринкової частки, скорочення витрат і зміцнення позицій підприємства на ринку. Такий підхід дозволить підвищити конкурентоспроможність *** «***** ****» та забезпечити його стабільний розвиток у довгостроковій перспективі.

Реалізація цієї стратегії має забезпечити підвищення рентабельності інвестицій до 8–10%, скорочення залежності від позикових коштів до 20–25%, а також зниження періоду окупності проектів до 2 років. Збільшення частки інвестицій у розробку нових продуктів допоможе розширити ринки збуту та підвищити конкурентоспроможність підприємства. У результаті *** «***** ****» зможе підвищити ефективність використання своїх ресурсів, стабілізувати фінансове становище та забезпечити сталий розвиток у довгостроковій перспективі.

ВИСНОВКИ

У результаті проведеного дослідження сформульовано низку ключових положень та практичних рекомендацій, які спрямовані на вдосконалення управління інвестиційною діяльністю підприємства. Основні висновки полягають у наступному.

Удосконалено підходи до формування інвестиційної стратегії підприємства, зокрема шляхом інтеграції аналізу внутрішніх і зовнішніх факторів, що впливають на інвестиційну діяльність. Запропоновано методiku оцінки інвестиційного потенціалу, яка враховує фінансові показники, техніко-економічні можливості підприємства, а також ризики ринкового середовища та їх вплив на реалізацію інвестиційних проектів.

Доведено, що підвищення ефективності управління інвестиційною діяльністю вимагає використання комплексного підходу до оцінки інвестиційної привабливості. Зокрема, врахування таких показників, як ліквідність, рентабельність, платоспроможність, ринкова позиція та інноваційний потенціал, дозволяє знизити ризики, підвищити конкурентоспроможність підприємства та забезпечити його стабільність у динамічному середовищі.

Узагальнено досвід реалізації інвестиційних проектів *** «***** ****» за 2021-2023 роки, який продемонстрував позитивну динаміку фінансової стабільності компанії. Серед досягнень – зменшення залежності від позикових коштів, модернізація виробничих потужностей і раціоналізація використання ресурсів. Однак виявлено, що низька рентабельність інвестицій свідчить про необхідність оптимізації витрат, підвищення ефективності виробничих процесів та збільшення доходів від нових проектів.

Встановлено, що компанія має значний потенціал для залучення інвестицій та подальшого розвитку. Для досягнення більшої ефективності

рекомендовано коригувати інвестиційні стратегії, адаптуючи їх до змін ринкового середовища, та приділяти особливу увагу управлінню ризиками й моніторингу ринкових умов.

Уточнено, що стратегічні цілі підприємства повинні відповідати принципам SMART, що забезпечить точність визначення напрямків розвитку. Серед ключових напрямків: оптимізація витрат, підвищення якості продукції, диверсифікація ринків збуту, впровадження інновацій та екологічно чистих технологій.

Запропоновано створення інвестиційного комітету та спеціалізованих підрозділів для системного управління інвестиційними проектами, фінансами та ризиками. Це дозволить забезпечити ефективне планування, реалізацію та моніторинг інвестиційної діяльності, підвищуючи її прозорість і результативність.

Встановлено, що для подальшого розвитку *** «***** ****» необхідно вдосконалити управління витратами, оптимізувати виробничі процеси, активізувати роботу з дебіторською та кредиторською заборгованістю, а також впроваджувати автоматизовані системи для контролю над фінансами.

Розроблено рекомендації щодо оцінки інвестиційної діяльності на основі ключових фінансових показників, таких як рентабельність інвестицій, чистий приведений дохід, внутрішня норма рентабельності та період окупності проектів. Використання цих показників забезпечить більш точну оцінку інвестицій та підвищить ефективність їх реалізації.

Обґрунтовано, що технічна модернізація, розвиток логістичної інфраструктури та кадрового потенціалу сприятимуть підвищенню ефективності підприємства, зміцненню його ринкових позицій та забезпеченню довгострокового зростання.

У цілому, результати проведеного дослідження підтверджують важливість удосконалення управління інвестиційною діяльністю підприємства як ключового фактора його стійкості, конкурентоспроможності та довгострокового розвитку. Запропоновані підходи до формування інвестиційної

стратегії, оцінки інвестиційного потенціалу та управління ризиками дозволяють не лише підвищити ефективність використання ресурсів, але й створити базу для сталого зростання в умовах змінного ринкового середовища.

Запровадження рекомендацій, розроблених у ході дослідження, сприятиме оптимізації витрат, збільшенню доходів, підвищенню інноваційної активності та забезпеченню стабільності підприємства. Таким чином, підприємство має всі необхідні передумови для реалізації стратегічних цілей, створення доданої вартості для інвесторів і зміцнення своїх позицій на ринку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аналіз інвестиційної діяльності підприємства. *Освітній портал*. URL: https://learn.ztu.edu.ua/pluginfile.php/209267/mod_resource/content/1/Tema_1_3.pdf (дата звернення: 20.11.2024).
2. Бабкіна Р. Стратегічне планування для НУО: керівництво з основ. *Громадський Простір*. URL: <https://www.prostir.ua/?kb=stratehichne-planuvannya-dlya-nuo-kerivnytstvo-z-osnov> (дата звернення: 15.11.2024).
3. Блащак Б. Удосконалення системи управління фінансовим потенціалом підприємств : дис. канд. екон. наук : 08.00.04. Тернопіль, 2019. 2021 с.
4. Вінник О. Інвестиційне право : навч. посіб. Київ : Юрид. думка, 2005. 568 с.
5. Гаджієва П. Правове регулювання спеціальних економічних зон: досвід зарубіжних країн та перспективи для України. *Правова держава: напрямки та тенденції її розбудови в Україні* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Одеса, 7–8 трав. 2021 р. Одеса, 2021. С. 18–21.
6. Господарський кодекс України : Закон України від 16.01.2003 № 436-IV. URL: https://ips.ligazakon.net/document/view/t030436?an=2487&ed=2017_08_02 (дата звернення: 03.10.2024).
7. Гук О., Коржов Є. Прямі іноземні інвестиції: сучасні тенденції. *Бізнес, інновації, менеджмент: проблеми та перспективи* : зб. тез доп. II Міжнар. наук.-практ. конф, м. Київ, 22 квіт. 2021 р. Київ, 2021. С. 210–211. URL: <https://confmanagement-proc.kpi.ua/article/view/231793> (дата звернення: 01.10.2024).
8. Дацій О. І., Каліна І. І., Карбовська Л. О. Роль безвідходного виробництва у формуванні оцінки інвестиційної привабливості сільського

господарства. *Київський економічний науковий журнал*. 2024. № 4. С. 61–65. URL: <https://doi.org/10.32782/2786-765x/2024-4-8> (дата звернення: 13.11.2024).

9. Демішев І., Войтко С. До питання інвестиційного потенціалу України під час і після війни. *Економіка та суспільство*. 2022. № 44. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-44-19> (дата звернення: 03.10.2024).

10. ДСТУ ISO 14001:2015. Системи екологічного управління. Вимоги та настанови щодо застосовування. На заміну ДСТУ ISO 14001:2006 ; чинний від 2016-07-01. Вид. офіц. 2015. URL: https://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=64015 (дата звернення: 10.10.2024).

11. Економічне учення фізіократів. *Безкоштовна бібліотека підручників*. URL: <https://www.info-library.com.ua/books-text-1820.html> (дата звернення: 25.10.2024).

12. Ємельянов О. Обґрунтування методу вибору фінансово-інвестиційних стратегій діяльності підприємств. *Impatto dell'innovazione sulla scienza: aspetti fondamentali e applicati*. 2020. URL: <https://doi.org/10.36074/26.06.2020.v1.08> (дата звернення: 15.10.2024).

13. Ємець О. Управління інвестиційною діяльністю в умовах децентралізації. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2019. Т. 1, № 15. С. 58–68. URL: <https://doi.org/10.15330/apred.1.15.58-68> (дата звернення: 14.11.2024).

14. Інвестиційна діяльність: стратегічне планування. *Освіта.UA*. URL: https://osvita.ua/vnz/reports/gov_reg/17737/ (дата звернення: 04.12.2024).

15. Кабанов В. Г. Державне регулювання міжнародної кредитно-фінансової та інвестиційної діяльності. *Зовнішня торгівля: право та економіка*. 2007. № 5. С. 120–126.

16. Калашнікова Х. Комплексний підхід до впровадження сучасних механізмів державного регулювання залучення іноземних інвестицій. *Економічний форум*. 2021. Т. 1, № 3. С. 3–8. URL: <https://doi.org/10.36910/6775-2308-8559-2021-3-1> (дата звернення: 16.10.2024).

17. Клапатий Д. Пайовий інвестиційний фонд як форма спільного інвестування в Україні (цивільно-правовий аспект) : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03. Львів, 2019. 231 с. URL: https://law.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/06/Dysert_Klapaty_Dmytro.pdf (дата звернення: 11.10.2024).

18. Кліменко О., Степаненко Н. Інституційні засоби покращення інвестиційної привабливості України. *Ефективна економіка*. 2019. № 4. URL: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2019.4.33> (дата звернення: 02.10.2024).

19. Косач І. А., Жаворонок А. В., Дегтярьов А. В. Фінансовий механізм інноваційно-інвестиційного розвитку підприємництва: сучасні аспекти. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*. 2021. № 1. С. 16–22. URL: <https://doi.org/10.54929/pmt-issue1-2021-03> (дата звернення: 05.12.2024).

20. Крейдич І. М. Державне регулювання інвестиційної діяльності. *Економіка та держава*. 2007. № 11. С. 20–22.

21. Кристанович М. Особливості розвитку інвестиційної діяльності у сільському господарстві України. *Публічне управління та регіональний розвиток*. 2020. № 8. С. 584–595. URL: <https://doi.org/10.34132/pard2020.08.11> (дата звернення: 23.10.2024).

22. Луців Б. Л., Кравчук І. С., Сас Б. Б. Інвестування : підручник. Тернопіль : ТНЕУ, 2014. 544 с. URL: http://dspace.wunu.edu.ua/jspui/bitstream/316497/26337/1/4-Lutsiv_Investyvanna.pdf (дата звернення: 10.10.2024).

23. Мамонтова Н. А. Тенденції фінансування інвестиційної та інноваційної діяльності. *Актуальні проблеми економіки*. 2015. № 12 (174). С. 118–124.

24. Мостовенко С. В. Спеціальний правовий режим інвестиційної діяльності на окремих територіях. *Науковий вісник Чернівецького національного університету ім. Юрія Федьковича. Правознавство*. 2004. Вип. 253. С. 56–61.

25. Науменко К. Інститути спільного інвестування в умовах глобальної фінансової нестабільності : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.02. Одеса, 2017. 270 с. URL: https://lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/05/dis_naumenko.pdf (дата звернення: 10.10.2024).
26. Новікова Л., Чернишова Л. Правові аспекти державного регулювання іноземного інвестування в Україні. *Економіка та суспільство*. 2018. № 16. С. 72–80.
27. Овчаренко Т. Особливості розуміння інвестиційного процесу основоположником класичної теорії А. Смітом. *Економіка*. 2013. № 145. С. 50–51. URL: http://bulletin-econom.univ.kiev.ua/wp-content/uploads/2015/11/145_17.pdf (дата звернення: 16.10.2024).
28. Онешко С., Башлай С., Короленко О. Особливості збереження та підтримання економічного потенціалу України в умовах війни. *Економіка та суспільство*. 2022. № 40. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-40-4> (дата звернення: 11.10.2024).
29. Основи інвестиційного менеджменту. Реферат. *Освіта.UA*. URL: https://osvita.ua/vnz/reports/gov_reg/17850/ (дата звернення: 19.11.2024).
30. Оцінка ефективності бізнес-проектів: теорія та практика реалізації. м. 2024. № 5. 161-167 / Павлов К. В., Павлова О. М., Спас В. В., Данилюк В. В., Романюк Я. Ю. *Бізнес Інформ*. 2024. Т. 5, № 556. С. 161–167. URL: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-5-161-167> (дата звернення: 03.12.2024).
31. Петик Л., Теліжин І. Діяльність інститутів спільного інвестування в Україні: стан та перспективи. *Молодий вчений*. 2019. Т. 11, № 75. С. 587–590. URL: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2019-11-75-125> (дата звернення: 20.10.2024).
32. Петухова О. М. Інвестування : навч. посіб. Київ : Центр учб. літ., 2014. 336 с.
33. Погріщук Г., Руденко В. Інвестування : навчальний посібник Тернопіль : Економічна думка, 2014. 277 с. URL:

http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/2079/1/Посібник_Інвестування.PDF

(дата звернення: 10.10.2024).

34. Поєдинок В. Правове регулювання інвестиційної діяльності: теоретичні проблеми : монографія. Ніжин : Аспект-Поліграф, 2013. 480 с.

35. Покровська Н. М. Концептуальні засади післявоєнного відновлення України, економічні аспекти. *Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля*. 2022. № 4 (274). URL: <https://doi.org/10.33216/1998-7927-2022-274-4-41-47> (дата звернення: 13.10.2024).

36. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо скасування обов'язковості державної реєстрації іноземних інвестицій : Закон України від 31.05.2016 № 1390-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1390-19#Text> (дата звернення: 15.10.2024).

37. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо стимулювання інвестиційної діяльності в Україні : Закон України від 20.09.2019 № 132-IX : станом на 1 січ. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/132-20#Text> (дата звернення: 05.11.2024).

38. Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності : Закон України від 11.09.2003 № 1160-IV : станом на 24 груд. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1160-15#Text> (дата звернення: 05.10.2024).

39. Про інвестиційну діяльність : Закон України від 18.09.1991 № 1560-XII : станом на 10 жовт. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text> (дата звернення: 20.10.2024).

40. Про інститути спільного інвестування (пайові та корпоративні інвестиційні фонди) : Закон України від 15.03.2001 № 2299-III : станом на 1 січ. 2014 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2299-14#Text> (дата звернення: 10.10.2024).

41. Про підготовку та реалізацію інвестиційних проектів за принципом «єдиного вікна» : Закон України від 21.10.2010 № 2623-VI : станом на 13 лют.

2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2623-17#Text> (дата звернення: 05.11.2024).

42. Про режим іноземного інвестування : Закон України від 19.03.1996 № 93/96-ВР : станом на 3 верес. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/93/96-вр#Text> (дата звернення: 05.11.2024).

43. Про стимулювання інвестиційної діяльності у пріоритетних галузях економіки з метою створення нових робочих місць : Закон України від 06.09.2012 № 5205-VI : станом на 27 лип. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5205-17#Text> (дата звернення: 16.10.2024).

44. Радевич Т. В. Нормативно-правове регулювання сутності капітальних інвестицій. *Інвестиції: практика та досвід*. 2014. № 23. С. 64–68. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/23_2014/17.pdf (дата звернення: 18.10.2024).

45. Рибій О. Міжнародно-правове регулювання інвестиційної діяльності: теорія та практика : дис.канд. юрид. наук : 12.00.11. Київ, 2008. 22 с.

46. Руденко О. Особливості державного регулювання інвестиційної діяльності в Україні. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі*. 2014. № 1 (63). С. 31.

47. Семенова Ю. Лізинговий механізм у системі державного регулювання інвестиційної діяльності в Україні. *Підприємництво, господарство і право*. 2005. № 9. С. 125–128.

48. Сімонова В. Р. Підходи до фінансування інвестиційної діяльності підприємства : master's thesis. 2021. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/87154> (дата звернення: 05.11.2024).

49. Смітюх А. Правові основи інвестиційної діяльності : Навч. посіб. Київ : Істина, 2013. 420 с.

50. Татаренко Н., Поручник А. Теорії інвестицій : навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2000. 160 с.

51. Федоров Г. О. Інвестиційна діяльність в Україні: історико-правовий аналіз. *Право і суспільство*. 2019. Т. 4. С. 230–236. URL: <https://doi.org/10.32842/2078-3736-2019-4-34> (дата звернення: 27.10.2024).
52. Федорчак О. Проблеми правового регулювання інвестиційної діяльності в Україні. *Ефективність державного управління: збірник наукових праць*. 2017. № 4. С. 80–94.
53. Хрімлі О. Г. Захист прав інвесторів у сфері господарювання: теоретико-правовий аспект : монографія. Київ : Юрінком Інтер, 2016. 320 с. URL: https://unba.org.ua/assets/uploads/20ac5aa6f21df6631f72_file.pdf (дата звернення: 10.11.2024).
54. Чапляк Н. Інвестиційна привабливість України: проблеми та шляхи вирішення в сучасних реаліях. *Економіка та суспільство*. 2022. № 40. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-40-80> (дата звернення: 10.11.2024).
55. Шамота Г. М. Проблемні аспекти інноваційної діяльності : thesis. 2013. URL: <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/63906> (дата звернення: 05.12.2024).
56. Шуплат О. М. Аспекти поліпшення інвестиційного клімату України в умовах євроінтеграції. *Науковий вісник Ужгородського університету*. 2022. № 1 (59). С. 129–137.
57. Що таке SMART-цілі (S.M.A.R.T.) і яка від них користь? *Marketer*. URL: <https://marketer.ua/ua/what-are-smart-goals-s-m-a-r-t-and-why-are-they-needed/> (дата звернення: 15.11.2024).
58. Ярошевич Н. Державне управління інвестиційною діяльністю : навч. посіб. / ред.: І. Ю. Кондрат, А. І. Якимів. Львів : Новий Світ-2000, 2020. 429 с.

ДОДАТКИ